

TC
DİCLE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

İLKOKULLARDA OKUTULAN 3. SINIF İNGİLİZCE DERS
KİTAPLARININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE
İNCELENMESİ
(Diyarbakır İli Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEDİNE ÖZMEN ALICI

DİYARBAKIR 2016

TC
DİCLE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

İLKOKULLARDA OKUTULAN 3. SINIF İNGİLİZCE DERS
KİTAPLARININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE
İNCELENMESİ
(Diyarbakır İli Örneği)

HAZIRLAYAN
MEDİNE ÖZMEN ALİCİ

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Bayram AŞILIOĞLU

DİYARBAKIR 2016

KABUL VE ONAY

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

Bu çalışma jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalında
YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Üye/Danışman: Doç. Dr. Bayram AŞILIOĞLU

Başkan:

Üye:

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylarım

...../...../.....

Doç. Dr. Rıfat EFE

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum ‘İlkokullarda Okutulan 3. Sınıf İngilizce Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi (Diyarbakır İli Örneği)’ adlı çalışmanın tarafımdan bilimsel ilkelere uygun şekilde yazıldığını, yararlandığım çalışmaları kaynakçada gösterdiğimi belirtir, yazdıklarımdan şahsımın sorumlu olduğunu beyan ve taahhüt ederim...../...../2016

Medine Özmen ALİCİ

Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı

Yüksek Lisans Öğrencisi

ÖZET

İLKOKUL 3. SINIF İNGİLİZCE DERS KİTAPLARININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ (Diyarbakır İli Örneği)

ALİCİ ÖZMEN, Medine

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Bayram AŞILIOĞLU

ÖZET

Bu araştırma Diyarbakır ili devlet okullarında okutulan MEB tarafından ücretsiz olarak verilen 3. sınıf İngilizce ders kitabı ve takımı ile özel okullarda okutulan ‘Family and Friends’ 3. sınıf İngilizce ders kitabı ve takımının niteliğine ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemeye yönelik olarak yapılmıştır.

Bu çalışmada genel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini, Diyarbakır ili merkez ilçelerindeki ilkokullarda 3. sınıfların derslerine giren İngilizce öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi 139 İngilizce öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmada ders kitapları hakkındaki öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla Çelik (2011) tarafından hazırlanmış ‘Ders Kitabı Değerlendirme Ölçeği’ kullanılmıştır. Veri toplama aracından elde edilen veriler yüzde, frekans ve ilişkisiz örneklemeler t testi ile analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda, öğretmenlerin ‘Family and Friends’ 3. sınıf İngilizce ders kitabı ve takımı ile devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitabı ve takımının niteliğine ilişkin görüşleri arasında, ‘Family and Friends’ ders kitabı ve takımı lehine farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin ‘Family and Friends’ 3. sınıf İngilizce ders kitabını biçimsel özellikler, içerik, alıştırma, kelime edinimi, dört temel dil becerisi boyutları açısından devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitabına göre daha

nitelikli buldukları, dilbilgisi boyutu olarak iki ders kitabını da nitelikli buldukları ortaya çıkmıştır.

Öğretmenlerin ‘Family and Friends’ 3. sınıf İngilizce dersi öğretmen kılavuz kitabını biçimsel özellikler, yöntem bilgisi ve sınama durumları boyutları açısından devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce dersi öğretmen kılavuz kitabına göre daha nitelikli buldukları ortaya çıkmıştır.

Öğretmenlerin ‘Family and Friends’ 3. sınıf İngilizce dersi öğrenci çalışma kitabını biçimsel özellikler ve alıştırmalar boyutları açısından devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce dersi öğretmen çalışma kitabına göre daha nitelikli olduğu ve amaca daha çok hizmet ettiği bulguları ortaya çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: Yabancı Dil Eğitimi, Yabancı Dil Ders Kitabı, Yabancı Dil Ders Kitabı Değerlendirme

ABSTRACT

AN EVALUATION OF ENGLISH COURSE BOOKS AND AUXILARY COURSEBOOKS AT THIRD GRADE PRIMARY SCHOOLS: THE VIEWS OF THE TEACHERS IN DIYARBAKIR CITY

ALİCİ ÖZMEN, Medine

M.A., Program of Curriculum and Instruction

Supervisor: Asst. Prof. Dr. Bayram AŞILIOĞLU

The aim of this study is to determine teachers' views about coursebooks and auxiliary coursebooks used at third grade classes both in state and private primary schools in Diyarbakır.

In this study survey method was used. This study was carried out with 139 English language teachers working in primary schools of Diyarbakır. "The Coursebook Evaluation Questionnaire" developed by Çelik (2011) was used. The data obtained through the questionnaire was analysed by using percentage, frequency and Independent Samples t-test.

The result of the study indicate that there is significant difference between teachers views about the coursebooks and auxiliary coursebooks used at private primary schools and state schools. Teacher views indicate that the coursebooks and auxiliary coursebooks 'family and friends' used in private primary schools are more effective than coursebooks taught in state schools.

Key words: Foreign Language Teaching, Foreign Language Coursebook, Foreign Language Coursebook Evalutation

ÖNSÖZ

Türkiye’de yabancı dil öğretiminin etkililiği konusunda yıllardır araştırma ve tartışmalar yapılmaktadır. Günümüzde yabancı dil eğitimi ilkokul ikinci sınıftan başlayıp yükseköğretimde de devam ediyor olmasına rağmen, istenilen seviyede verim alınamamıştır. Bu araştırmanın amacı ilkokul 3. sınıf öğrencilerinin İngilizce dersindeki başarısını etkileyen faktörlerden biri olan ders kitapları ve takımları hakkında öğretmen görüşlerinin hangi değişkenler açısından farklılaştığını belirlemektir. Araştırma sonunda İngilizce dersi başarısını arttırmaya yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Araştırmanın gerçekleşme sürecinde engin bilgisi ve değerli yorumlarıyla yardımını esirgemeyen, kapısını her zaman açık tutan ve bana özgür çalışma ruhu aşılayan tez danışmanım Doç. Dr. Bayram AŞILIOĞLU’na, yüksek lisans eğitimimde bilgilerinden faydalandığım değerli hocalarım Prof. Dr. Behçet ORAL’a, Doç. Dr. Mikail SÖYLEMEZ’e, Yrd. Doç. Dr. Taha YAZAR’a, çalışmamın uygulama bölümünün geçtiği Diyarbakır ilindeki değerli meslektaşlarıma, tezimin olgunlaşmasında katkı sunan Dr. öğrencisi Nazenin FİDAN’a, her zaman yanımda olan eşim Orhan ALİCİ’ye, annem ve babama teşekkür ederim.

Medine Özmen ALİCİ

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	iii
ÖNSÖZ	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar LİSTESİ.....	viii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. PROBLEM DURUMU	1
1.2.ARAŞTIRMANIN AMACI.....	3
1.3.ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	3
1.4. SAYITLILAR	4
1.5. SINIRLILIKLAR.....	5
1.6. TANIMLAR.....	5
1.7. KISALTMALAR	5
BÖLÜM II.....	6
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	6
2.1. Yabancı Dil Öğretimi ve Önemi	6
2.1.1. Erken Yaşta Yabancı Dil Öğretimiyle İlgili Görüşler.....	7
2.1.2. Çocuklarda Yabancı Dil Eğitiminin Tarihsel Gelişimi.....	8
2.1.3.Yabancı Dil Eğitimi Açısından Ders ve Çalışma Kitaplarının Önemi	9
2.1.4. Yabancı Dil Ders ve Çalışma Kitap Seçimi.....	11
2.1.5.Yabancı Dil Öğretim Yöntem ve Teknikleri Açısından Ders Kitaplarının Önemi	13
2.1.5.1. Dilbilgisi- Çeviri Yöntemi (Grammar-Translation Method)	14
2.1.5.2. Doğrudan Anlatım Yöntemi (The Direct Method)	14
2.1.5.3.Kulak-Dil Alışkanlığı/Dinle-Konuş Yöntemi (İşitsel-Dilsel Yöntem /Audio-Lingual Method)	15
2.1.5.4.Bilişsel Öğrenme Yaklaşımı (Cognitive Approach)	16
2.1.5.5.Telkin Yöntemi (Sugestopedia)	16

2.1.5.6.Grupla Dil Öğrenimi (Community Language Learning)	17
2.1.5.7.Seçmeci Yöntem (Eclectic Approach).....	18
2.1.5.8.Sessizlik Yöntemi (The Silent Way).....	18
2.1.5.9.Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi (Total Physical Response)	19
2.2. İlgili Araştırmalar.....	20
2.2.1. Türkiye’de Yapılan Araştırmalar	21
2.2.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	24
BÖLÜM III	27
YÖNTEM.....	27
3.1. Araştırmanın Modeli	27
3.2. Evren ve Örneklem	27
3.3.Veritoplama Aracı.....	28
3.3.1.Ders Kitabı İnceleme Ölçeği.....	28
3.4. Verilerin Toplanması	29
3. 5.Verilerin Çözümlemesi	29
BÖLÜM IV	30
BULGULAR VE YORUM.....	31
4.1: 3. Sınıf Family and Friends İngilizce Ders Kitabına İlişkin Bulgular	31
4.2: 3. Sınıf Family and Friends İngilizce Öğretmen Kılavuz Kitabına İlişkin Bulgular	35
4.3: 3. Sınıf Family and Friends İngilizce Çalışma Kitabına İlişkin Bulgular...	37
4.4: Devlet Okullarında Okutulan 3.Sınıf İngilizce Kitabına İlişkin Bulgular	38
4.5: Devlet Okullarında Okutulan 3.Sınıf İngilizce Öğretmen Kılavuz Kitabına İlişkin Bulgular	42
4.6: Devlet Okullarında Okutulan 3. sınıf İngilizce Dersi Öğrenci Çalışma Kitabına İlişkin Bulgular	44
4.7: Devlet ve Özel Okullarda Okutulan 3. sınıf Ders kitapları ve Takımlarına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Farklılaşp Farklılaşmadığına Yönelik Bulgular	46
BÖLÜM V	48
TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	48
5.1.TARTIŞMA	48

5.1.1. Family and Friends 3.sınıf İngilizce Ders Kitabı ile Devlet Okullarında Okutulan 3.Sınıf İngilizce Ders Kitabına İlişkin Tartışma.....	8
5.1.2. Family and Friends 3.sınıf İngilizce Öğretmen Kılavuz Kitabı ile Devlet Okullarında Okutulan 3.Sınıf İngilizce Öğretmen Kılavuz Kitabına İlişkin Tartışma	49
5.1.3 Family and Friends 3.sınıf İngilizce Çalışma Kitabı ile Devlet Okullarında Okutulan 3.Sınıf İngilizce Çalışma Kitabına İlişkin Tartışma	50
5.2. SONUÇLAR	51
5.2.1.Family and Friends ders kitabı ve takımına ilişkin sonuçlar:	51
5.2.2.Devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitabı ve takımına ilişkin sonuçlar:	52
5.3. ÖNERİLER.....	53
5.3.1.Uygulamaya Yönelik Öneriler	53
5.3.2. Yeni Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	54
KAYNAKÇA.....	55
EKLER.....	62
Ek 1: Veri Toplama Aracı.....	62
Ek 2: Araştırma İzni	67
Ek 3: Özgeçmiş	69

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 3.1: Örnekleme Alınan Okul, Öğretmen Sayılarının İlçelere Göre Dağılımı.....	28
Tablo 3.2: Ders Kitabı İnceleme Ölçeği Belirtke Tablosu.....	30
Tablo 4.1: 3.Sınıf Family and Friends İngilizce Ders Kitabına İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler.....	32
Tablo 4.2: 3.Sınıf Family and Friends İngilizce Dersi Öğretmen Kılavuz Kitabına İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler	35
Tablo 4.3: 3.Sınıf Family and Friends İngilizce Dersi Öğrenci Çalışma Kitabına İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler.....	37
Tablo 4.4 : Devlet Okullarında Okutulan 3.Sınıf İngilizce Kitabına İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler.....	39
Tablo 4.5: Devlet Okullarında Kullanılan 3.Sınıf İngilizce Dersi Öğretmen Kılavuz Kitabına İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler.....	42
Tablo 4.6: Devlet Okullarında Okutulan 3.Sınıf İngilizce Dersi Çalışma Kitabına İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler.....	45
Tablo 4.7: 3.Sınıf İngilizce Ders Kitaplarına İlişkin İlişkisiz Örneklem T Testi Analizi.....	46
Tablo 4.8: 3.Sınıf İngilizce Ders Kitaplarının Öğretmen Kılavuz Kitaplarına İlişkisiz Örneklem t Testi Analizi.....	47
Tablo 4.9: 3.Sınıf İngilizce Ders Kitaplarının Çalışma Kitaplarına İlişkin İlişkisiz Örneklem T Testi Analizi.....	47

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın amacı, problem cümlesi, araştırmanın önemi, sayıtlar, sınırlılıklar ve tanımlarla ilgili bilgiler verilmiştir.

1.1. PROBLEM DURUMU

Dil olgusu insan hayatında önemli bir yere sahiptir. Kişi duygu ve düşüncelerini, yaşayışını, kültürünü, değerlerini dil ile yansıtmaktadır. İnsanların kendilerini ifade edebilmeleri, başka insanları doğru şekilde anlamaları ve insanlar arasındaki anlaşmazlıkları çözebilmeleri dil sayesinde olmaktadır.

İnsanoğlunu, diğer canlılardan ayıran temel özellik düşünmedir. Düşündüklerini dil aracılığıyla ifade eden insanın; insan olarak var olması, varlığını devam ettirmesi; uygarlıklar ve kültürler oluşturup, birikimlerini kuşaktan kuşağa aktarabilmesi, genelde dilin sağladığı iletişim olanaklarıyla mümkün olabilmektedir (Çekin ve Gören, 2013: 95). Dilin iletişim aracı olma dışında başka işlevleri de bulunmaktadır. Bu işlevlerden biri de konuşuldukları toplumun aynaları olmalarıdır. Bir toplumun dilini öğrenmek, o toplumun kültürünü tanımayı, geçmişini, sosyal, ahlaki değerlerini öğrenmeyi, yaşadığımız toplumdan ayrıldığı noktaları fark edebilmeyi sağlamaktadır (Karakoç, 2007: 1).

Kendi toplum kültürümüz ve dilimizden farklı olan kültür ve dilleri öğrenme merakı ve ihtiyacı, küresel etkileşimin artması, iletişim araçlarının zenginleşmesi ile artmıştır (Budak, 2000: 49). Türkiye’de bir hatta ikinci yabancı dil neredeyse günlük yaşamın olmazsa olmazları arasında yer almaktadır (Kabadayı, 2003: 55). Gelişen teknolojik olanakların her gün biraz daha küçülttüğü ve başka bir ülkede okuma ve çalışmanın daha kolay olduğu günümüzde, başta İngilizce olmak üzere, başlıca uluslararası dillerin iyi bilinmesi gerekmektedir (Çiprut, 2011: 45; Reisoğlu, 1997: 9). Çağın teknolojisini, bilimini öğrenmek, anlamak, sahiplenmek ve üretmek zorunda olan Türkiye’de bu durum diğer ülkelerden daha da ciddiyetle ele alınması gereken bir konudur (Çelebi, 2006: 286).

Yabancı dil öğretimi ve öğrenimi konusu her toplumun üzerinde en fazla durduğu ve üzerinde en fazla çalışma yapılan konu olmuştur (Ergin, 2008: 1). Özellikle yabancı dil eğitimine hangi yaşta başlamanın doğru olacağı üzerine çok sayıda araştırma yapılmıştır.

Küçük yaşta dil öğretiminin önemi üzerine alan yazında birçok araştırma mevcuttur. Küçük yaşta başlayan dil eğitiminin çocuğun genel gelişimini olumlu etkilediği kabul edilmektedir (Akdoğan, 2004: 97) .

Günümüzde kültürler arası bilgi alışverişi ve etkileşim böyle hız kazanmışken, çocuklarımızın daha geniş dünya görüşüne sahip olmaları, farklılıklara saygılı olmalarını sağlamak için, farklı kültürlerin dillerini ve özelliklerinin öğretildiği ortamları düzenlememiz gerekmektedir. Bu yollardan biri de yabancı dil öğretimidir.

Çocukların yabancı dil öğretimi sırasında, kaliteli ve görsel destekli eğitime ihtiyaçları vardır. Etkili yabancı dil öğretimi, onların gelecekteki deneyimlerini, kişisel kapasitelerini yerel çevreden uluslararası çevreye doğru zenginleştirmelerini sağlayacaktır (Sarıgöz, 2012: 22).

Küçük yaşta yabancı dil öğrenmeye başlayan çocuk yanlış konuşma korkusu, baskısı yaşamayacağından yetiştikine kıyasla daha rahat şekilde yabancı dil öğrenmekte ve konuşmaktadır. Tek dil bilen çocuk, dünyayı kendi dilinin kültürel yapısıyla algılayacağından, birden fazla dil bilen çocuk gibi, dünyaya bakış açısı zengin olamayacaktır. Birden fazla dil bilen çocuk, bildiği dilin kültürel özelliklerini de öğrenecek dolayısıyla farklı kültürlerle karşı daha hoşgörülü olacaktır.

Yabancı dil öğrenmenin çocuk üzerindeki olumlu etkisinden ötürü, çocuklar için hazırlanmış yabancı dil öğretim programı ve ders kitaplarının çağın gereklerine ve çocuğun gereksinimlerine uygun olarak hazırlanması gerekmektedir (Seçkin, 2011: 552). Ders kitaplarının ve diğer eğitim araçlarının değerlendirilmesi görevi 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanunun gereğince Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığına verilmiştir. Eğitim sistemimizde öğretmenlerin, öğrencilerin, denetmenlerin ders kitabı ve diğer eğitim araçlarını değerlendirme yetkileri bulunmamaktadır. Ancak bu konuda onların görüşlerinin alınması yeni öğretim programlarının geliştirilmesi, ders kitaplarının yenilenmesi açısından farkındalık yaratmaktadır (Çelik, 2011: 3).

İngilizce öğretmenleri, ders kitabının uygulayıcıları olduklarından, ders kitaplarının varsa eksik yanlarına, ders işleme esnasına şahit olabilmektedirler. Bu nedenle İngilizce ders kitaplarının niteliği hakkında onların görüşlerinin alınmasında yarar vardır. Bu araştırmada, özel okullarda okutulan 3. sınıf “Family and Friends” İngilizce ders kitabı ve takımı ile devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitabı ve takımının niteliğini,

öğretmen görüşlerinden yararlanarak karşılaştırmak ve İngilizce ders kitabı ve takımının hangi niteliklere sahip olması gerektiğini tartışmaya açmaya yönelik bir çalışmadır.

1.2.ARAŞTIRMANIN AMACI

Türkiye’de ders araç-gereçleri arasında ders kitabı ve takımları temel materyal olarak önemini korumaktadır. 3. sınıf öğrencilerinin gelişimsel özellikleri ele alındığında, yabancı dil ders kitapları ve takımlarının niteliksel olarak öğrenmeyi kolaylaştırıcı olması gerekmektedir. Bu nedenle 3. sınıflarda kullanılan yabancı dil ders kitapları ve takımlarının niteliksel olarak incelenmesi, devlet ve özel okullarda okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitapları ve takımları arasında niteliksel farklılıklar olup olmadığı araştırılmak istenmiştir. Bu araştırmanın problemi, “Diyarbakır ili merkezinde bulunan devlet ve özel okullarda okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitapları ve takımlarının niteliği hakkında öğretmen görüşleri nelerdir? sorusu oluşturmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, araştırmanın problem cümlesine bağlı olarak şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Özel okullarda okutulan 3. sınıf “Family and Friends” İngilizce ders kitabı ve takımına (ders kitabı, öğretmen kılavuz kitabı ve çalışma kitabı) ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
2. Devlet okullarında görev yapan İngilizce öğretmenlerinin MEB tarafından ücretsiz olarak dağıtılan 3. sınıf İngilizce ders kitabı ve takımına ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
3. Özel okullarda okutulan 3. sınıf “Family and Friends” İngilizce ders kitabı ve takımı ile devlet okullarında okutulan MEB tarafından ücretsiz olarak dağıtılan 3. sınıf İngilizce ders kitabı ve takımına ilişkin öğretmen görüşleri açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.3.ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Yabancı dilin etkin şekilde çocukluk yıllarında öğrenildiği, erken yaşta anadilin yanında eş zamanlı öğrenilen dilin, anadil kadar eksiksiz konuşulabildiği bilimsel araştırmalarla kanıtlanmıştır. Geleceğimiz olan çocuklarımızın, iletişim çağında ötekileşmemesi, aktif bir birey olabilmesi için başta İngilizce olmak üzere yabancı dil bilme gerekliliği artmıştır.

Yabancı dil öğretim sürecinde Türkiye’de sık kullanılan ders aracı ders kitaplarıdır. Çocuklar için hazırlanan yabancı dil ders kitapları ve takımlarının, yabancı dil ders kitabı ölçütlerini yüksek oranda taşıması gerekmektedir.

Alan yazın incelendiğinde yabancı dil ders kitaplarının incelenmesine dair çalışmaların mevcut olduğu, ancak araştırmacının ilkökul 3. sınıf İngilizce ders kitaplarının incelenmesine dair çalışmaya rastlamadığı görülmektedir. Araştırmanın bu konudaki boşluğu doldurması beklenmektedir. Devlet okullarında ders kitaplarının öğrencilere ücretsiz veriliyor olması, ders kitaplarını daha kolay ulaşılır materyaller haline getirmektedir. Her öğrencinin okul dışı yabancı dil kurslarına gitmesi, özel olarak satışa sunulan yabancı dil öğretim materyallerine ulaşabilmesi mümkün olamamaktadır. Bu sebeple ders kitapları önemli öğretim materyalleri arasında önemini korumaktadır. Bu bağlamda 3. sınıf İngilizce ders kitaplarının öğrencinin yabancı dil gelişimini destekleyecek şekilde geliştirilmesi, bilimsel gelişmeler ışığında yenilenmesi gerekmektedir. Araştırmadan beklenen katkılar şunlardır:

- a) 3. sınıf İngilizce dersinde kullanılan ders kitapları ve takımlarının varsa eksik yanlarını belirleme
- b) 3. sınıf öğrencilerinin yabancı dil kazanma becerilerini geliştirme
- c) Devlet ve özel okullarda okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitapları ve takımları arasında varsa farklılıkları belirleme
- d) Devlet ve özel okullarda okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitapları ve takımlarının niteliğini tartışmaya açmaktır.

1.4. SAYILTILAR

1. Araştırmaya katılan okullarda 3. Sınıfların dersine giren İngilizce öğretmenlerinin, ders kitapları ve takımlarıyla ilgili değerlendirme bilgisine sahip olduğu varsayılmıştır.
2. Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin veri toplama aracındaki sorulara objektif yanıtlar verdikleri varsayılmıştır.

1.5. SINIRLILIKLAR

1. Bu araştırma, Diyarbakır il merkezindeki Bağlar, Kayapınar, Sur, Yenişehir ilçelerindeki devlet ve özel okullarında görev yapan 3. sınıfların derslerine giren, İngilizce öğretmenlerinin görüşleriyle sınırlıdır.
2. Bu araştırma problemin ortaya konulmasında alan yazın taraması, İngilizce öğretmenlerinin 3. sınıf İngilizce ders kitapları hakkında görüşlerinin belirlenmesinde ise İngilizce ders kitabı değerlendirme ölçeği ile sınırlıdır.
3. Çalışmada incelenecek kitaplar 2014-2015 eğitim öğretim yılında devlet okullarında kullanılan 3. sınıf Bilen Yayıncılık Ders Kitabı ve takımı ile özel okullarda kullanılan 3. sınıf “Family and Friends” kitabı ve takımı ile sınırlıdır.

1.6. TANIMLAR

Ders Kitabı: Her tür ve derecedeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında kullanılacak olan, konuları öğretim programları doğrultusunda hazırlanmış, öğrenim amacı ile kullanılan basılı kaynaktır (MEB Ders Araç Gereçleri Yönetmeliği, 2011).

Öğretmen Kılavuz Kitabı: Öğretmene dersi nasıl işleyeceği konusunda hazır bilgiler veren bir başvuru materyalidir. Öğretmenin materyalleri kullanırken uygulayacağı yöntem için rehber niteliğindedir (Çakmak, 2001: 6).

Öğrenci Çalışma Kitabı: Öğrencilerin hem sınıfta hem de evde kullanabileceği, kendi kendine öğrenmeyi sağlayan, bilgiyi kullanma yollarını gösteren kaynaktır (Kılıç ve Seven 2002: 43)

Ders Kitabı Takımı: Ders kitabı, öğretmen kılavuz kitabı, öğrenci çalışma kitabından oluşan ders kitap grubuna verilen isimdir.

1.7. KISALTMALAR

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

TTK: Talim Terbiye Kurulu

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, kuramsal çerçeve ve ilgili araştırmalara yer verilmektedir.

2.1. Yabancı Dil Öğretimi ve Önemi

Dünya hızla değişmekteyken, küreselleşme ve internet sonrası artan iletişim ağı, yabancı dil bilme durumunu ayrıcalıktan ziyade, gereklilik haline getirmiştir. Öğrencilerimizin başarılı olmaları için, erken yaşlarda verilen yabancı dil eğitiminde dikkatli olmak, varsa öğrenme engellerini belirleyip gidermek zorundayız.

Türkiye'nin uluslararası ilişkilerini sosyal, siyasal, ekonomik, eğitsel ve kültürel alanlarda daha ileri götürmek için yabancı dil bilen insanlara ihtiyacı vardır. Günümüzde iletişim görsel, yazılı, dijital basın gibi çok yönlü gerçekleştirilmektedir. Bu çok yönlü iletişimin en yaygın dili İngilizcedir (Tok ve Arıbaş, 2008: 207).

Yabancı dil bilen insanlara gereksinim üzerine alan yazında birçok vurgu yapıldığı, Türkiye'nin küresel bilgi etkileşimine dâhil olması için yabancı dil bilen insanların gerekli olduğu belirtilmektedir. Türkiye'de yabancı dil bilme, bireylerin kendi ülkesinde olup bitenler dışında, küresel bazda gelişen olayları daha doğru öğrenmelerini, anlamlandırmalarını, farklı dil ve kültürel geçmişleri olan insanlara daha hoşgörü göstermelerini, dünya algılarını zenginleştirmelerini sağlayacaktır.

Yabancı dil eğitiminin, insanların sosyal yaşamlarına olumlu etkileri arasında, boş zaman etkinliklerini daha verimli ve entelektüel aktivitelerle geçirme, kendi dil ve kültürünü daha iyi tanıma, farklı kültürden insanlara saygı duyma gibi yararlar bulunmaktadır (Demirkan, 2008: 125). Yabancı dil öğrenmenin işlevini, kariyerde yükselme, sınıf atlama ile sınırlamamalıyız. Uzmanlar yabancı dil öğreniminin; hafızayı geliştirme, anadili daha iyi kullanmayı sağlama, dikkati artırma, diğer kültürleri keşfetmemizi sağlama gibi etkilerinin olduğunu vurgulamaktadırlar.

Türkiye'de en çok tercih edilen yabancı dil eğitiminin başında İngilizce gelmektedir. İngilizcenin gittikçe daha çok insan tarafından ve özellikle de anadili İngilizce olmayan bireyler arasındaki iletişim için kullanılmaya başlanması dünya dili olarak İngilizce anlayışının ortaya çıkmasını sağlamıştır (Tatar, 2010: 50). Yabancı dil öğretiminde, dil

egemenlik ilişkisine zarar vermeden, öğrencilerimizin kendi toplumsal değerlerinin farkına varması sağlanmalı, sonrasında ise başta İngilizce olmak üzere, ihtiyaç duyulan diğer yabancı dillerin eğitime önem verilmelidir.

2.1.1. Erken Yaşta Yabancı Dil Öğretimiyle İlgili Görüşler

Dil öğrenimi sürecinde, ister anadil olsun ister yabancı dil öğrenimi olsun, ciddiye alınması gereken ve yaşa bağlı, somut olarak kanıtlanabilen bazı kritik dönemler vardır. Dil bilimciler ve eğitimciler erken yaşta yabancı dil öğretiminin çocuğun bilişsel gelişimine katkıda bulunacağını belirtmektedirler (İlter ve Er, 2007: 21).

Erken yaşta dil öğreniminin faydalı olacağını kanıtları birincil olarak biyoloji ve nöroloji gibi tıp çalışma alanlarından gelmektedir. Beyinde oluşan ve sonra yerleşme konumuna geçen işitme, konuşma, dinleme ve anlama merkezleri ergenlik dönemine kadar sağ ve sol yarım küre üzerinde bölgeleşir (lateralization) ve ergenlik dönemi bitiminde sona erer. Kişiler anadillerini ya da bir yabancı dili buluş çağında işlem gören odaklanma (lateralization) tamamlanmadan öğrenmeye başarlarsa, bu dilleri hiç zorlanmadan büyük bir rahatlık içinde öğrenebilmektedirler (Demirezen, 2003: 6).

1960'lı yıllardan beri yoğun sürdürülen araştırmalar, yabancı dil öğrenimine daha küçük yaşta başlandığında daha başarılı sonuçlar alındığı yönünde olmuştur. Bu sebeple yabancı dil eğitimi yaşı gittikçe düşürülmüştür. Noam Chomsky'nin temsilcisi olduğu "Doğuşancılık Yaklaşımına" göre çocuklar 9-10 yaşlarına kadar dili yapılandırmaya ya da keşfetmeye yönelik temel ilkeleri otomatik olarak kavramaya başlamaktadırlar. Bu durum, çocuklarda bulunan ve daha sonra esnekliğini kaybeden "Dil Edinim Mekanizması" sayesinde gerçekleşmektedir. Dilbilimciler, erken yaşta dil edinimi konusunda ortaya attıkları "Dil öğrenme kritik dönemi" kavramı erken yaşta dil öğreniminin gerekliliğini doğrulamaktadır (Dellal, 2011: 30).

Erken yaşta verilen dil eğitiminin yararlarının yanı sıra, nitelikli eğitim verilmediğinde olumsuz etkileri de bulunmaktadır. Erken yaşta yabancı dil eğitiminde yapılabilecek yanlışlar, çocuğun ana dili kullanma becerisini de olumsuz etkileyecek, kekemelik, konuşurken takılma gibi sorunlara yol açabilecektir. Yabancı dil öğrenmede zorluk çeken çocukları, sınıflarındaki arkadaşlarıyla karşılaştırmak, özgüven sorunu yaratacaktır.

Yabancı dil eğitiminin olumlu yanlarına, alan yazında daha fazla vurgu yapıldığı görülmüştür. Ancak erken yaşta yabancı dil eğitiminin, çocuğun algısını genişletme, karşılaştırmalar yaparak kendi ve farklı kültürleri tanımlarını sağlama gibi yararlarını ortaya çıkarabilmek için, yabancı dil eğitiminde ders-araç gereci, sınıf ortamı, öğretmen gibi değişkenler konusunda dikkatli olunması aksi takdirde olumsuz etkilerinin de olabileceği unutulmamalıdır.

2.1.2. Çocuklarda Yabancı Dil Eğitiminin Tarihsel Gelişimi

Çocuklarda yabancı dil eğitimi tarihi uzun bir geçmişe sahiptir. Roma İmparatorluğu'nda Eski Yunanca ve Latinceye büyük önem verilmiştir. Eski Yunan ve Roma döneminde dil öğretimi iletişim amaçlı olmuştur. 17.yy'da kurallara dayalı, dilin iletişim ve sosyal boyutundan uzak, dilbilgisinin hâkim olduğu bir dönem başlamıştır. Bu dönemde Jan Amos Comenius (1592-1670), John Locke (1632-1704) ve Jean-Jacques Rousseau (1712-1778) bu konuda anılması gereken düşünürler olmuşlardır. Comenius, toplumun tüm kesimlerinden ailelerin çocuklarına ayırım yapılmaksızın yabancı dil eğitimi savunurken, Locke ve Rousseau, yalnız toplumun üst katmanlarından ailelerin erkek çocukları için yabancı dil eğitiminin gerekli olduğunu düşünmüşlerdir. Comenius ve Locke, erken yaşta yabancı dil eğitimi önermiş, Rousseau ise, yaşla ilgili olarak ergenlik çağı başlangıç noktası olarak göstermiştir (Hanbay, 2013: 3; Parker, 2012: 161).

1919'da Almanya'da, 1922'de ABD'de yabancı dil eğitiminin ilkökul 1. sınıflara yansıtıldığı özel okul programları bulunmaktadır. 1960–1990 yılları arası yabancı dil öğretiminin erken yaşlarda avantaj sağlayacağı kanısı yaygındır. 1990 sonrası yabancı dil öğretime hangi yaşlarda başlanacağı sorusundan ziyade hangi öğretim yolları ile etkin öğretileceği sorusu önem kazanmıştır (Hanbay, 2013: 6).

Osmanlı Devleti'nde yabancı dil öğretimi genelde dini amaçlar ile örtüşmüştür. Eğitim boyutunda yabancı dil eğitimi çoğunlukla Arapça ve Farsça üzerine yoğunlaşmıştır. Osmanlı'da yükseköğretimde de yabancı dilin ağırlığını görmek mümkündür. Mühendishane-i Bahrî-i Hümayûn (1773), Mühendishane-i Berrî-i Hümayun (1795), Mekteb-i Tıbbiye-i Askeriye (1831) gibi okullarda, o günlerde okutulacak Türkçe ders kitabı ve bu dersleri verecek nitelikte Türk öğretim üyesi bulunmadığından, eğitim yabancı dilde sürdürülmüştür (Işık, 2008: 16).

Osmanlı Devletinin son dönemlerinde ise yaygın olarak öğretilen yabancı dil Fransızca olmuştur. 1 Eylül 1868’de Galatasaray Sultanisi” Fransızca eğitim vermek üzere açılmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında ilk kez “erken yaşta yabancı dil öğretimi” uygulaması gerçekleştirilmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında ulusal kimliği ön planda tutmak için, yabancı dil öğretimi, yabancı özel okulların himayesinden çıkarılmıştır. 1924 Tevhid-i Tedrisat Kanuna ile yabancı okullar dâhil Türkiye’deki tüm eğitim-öğretim kurumları MEB çatısı altında toplanmıştır. 1925 yılında Türk Eğitim Derneği (TED) Kolejleri açılmış Türkiye’deki öğrencileri, yabancı bir dil öğrenmek için yabancı okullara gitmekten kurtarmak amaçlanmıştır (Dellal, 2011: 48).

Cumhuriyet döneminde ise, Orta Doğu Teknik Üniversitesi(1956), Robert Koleji ve daha sonraki adıyla Boğaziçi Üniversitesi (1957), Hacettepe ve Cerrahpaşa gibi bazı tıp fakülteleri ve tüm vakıf ve özel üniversiteleri yabancı dille eğitim veren yükseköğretim kurumları olarak açılmıştır (Çelebi, 2006: 289).

1960’dan sonra devlet okullarında, ortaöğretimde 3-5 saatlik, yükseköğretimde ise 4-6 saatlik yabancı dil öğretim ve öğrenimi zorunlu hale getirilmiş, ‘liselerde yabancı dil kolu’ kurulmuştur. Özel Ortaöğretim kurumlarında haftada 8-10 saat ‘ağırlıklı’ yabancı dil öğretimi, yükseköğretim kurumlarında ise birinci yıl 20-25 saatlik ‘hazırlık’ öğretimi uygulanmaya başlanmıştır (Özdemir, 2006: 30).

1990’lı yıllardan beri ana dili İngilizce olmayan Türkiye dâhil çoğu ülke, küreselleşme ve İngilizcenin yaygın oluşu ile birlikte, yabancı dil eğitimi yaşını düşürmüştür ve çocukların daha erken yaşta yabancı dil eğitimi almalarına karar vermiştir. Türkiye’de 1997 yılı programlarında 4. ve 5. sınıf öğrencilerine İngilizce eğitimi verilmeye başlanmıştır (Kırkgöz, 2010: 24). 4. sınıftan itibaren haftada 2 ders saati şeklinde yabancı dil dersi verilmesinin uygulamaya konması ise 2006 yılındadır. 2. sınıftan itibaren haftada 2 ders saati şeklinde yabancı dil dersi uygulaması ise 2013 yılında başlamıştır (Solak, 2013: 299).

2.1.3.Yabancı Dil Eğitimi Açısından Ders ve Çalışma Kitaplarının Önemi

Türk Dil Kurumu, kitabı, ciltli ve ciltsiz olarak bir araya getirilmiş, basılı ve yazılı kâğıt yapraklarının bütünü, her hangi bir konuda yazılmış eser olarak tanımlamıştır. Ders

kitabı ise, derste kullanılan ve o dersin geliştirilmesine esas oluşturan araç olarak tanımlanmaktadır ([http:// www.tdk.gov.tr](http://www.tdk.gov.tr)).

Ders kitabı, öğretmen ve öğrencilerde bir kopyası bulunan ve prensipte bir ders için sistematik olarak takip edilmesi gereken, bireysel öğrenmeyi destekleyen, sınıf içi faaliyetlerde çeşitlilik sunan yazılı ve sözlü materyallerdir (Nemati, 2009: 92; Cunningsworth, 1995: 7). Ders kitapları öğretmenlere derslerinde ve derslerindeki etkinliklerde rehberlik etmektedir. Ders kitapları istikrar, eş güdüm sağlamaktadır. Ayrıca öğrencilerin üstünde çalışabileceği, ders sonrası eve götürüp çalışabileceği somut bir materyaldir ve CD, çalışma kitapları, öğretmen kılavuz kitabı, video gibi materyallerle desteklenmektedir (Wen-Cheng, Chien-Hung, Chung-Chiech, 2011: 91).

Ders kitapları insanlığın kalıcı bellek oluşturmada, insan eğitiminin gerçekleştirilmesinde en önemli araçlardan biridir. Toplumların geçmişini günümüze okuma olanağı verir, onları anlamada ayna işlevini görür. Yazının bulunuşuyla, günlük yaşamda yaygın bir biçimde kullanılmasıyla ilintili olan kitabın prototipi değişik evrelerden geçerek bugünkü halini almıştır. Bu açıdan bakıldığında Türk eğitim sisteminde kitabın önemi eskiye dayanmaktadır (Baştürk, 2006: 31).

Ders kitaplarının öğretim programlarında yer alan konuları kapsamı ve programda belirlenen hedefleri gerçekleştirici nitelikte olması gerekmektedir. Ders kitapları, öğrenci çalışma kitapları, öğretmen kılavuz kitapları olarak takım halinde bulunmaktadır. Çalışma kitaplarında öğrencilerin alıştırmaya, tekrar yapabileceği etkinlikler bulunurken, öğretmen kılavuz kitapları da öğretim programında yer alan hedef ve davranışların öğrencilere kazandırılmasında öğretmenlere yardımcı olmak amacıyla hazırlanmaktadır (Demirel, 2006: 48).

Kılıç ve Seven (2002: 43) ders kitabının bilgi verme, bilgiyi sistematikleştirme, kendi kendine öğrenme, kişilik geliştirme, öğrenciye kendi alanıyla ilgili bilgileri bulma ve kullanma yollarını gösterme gibi amaç ve işlevleri olduğunu belirtmiştir. Ders kitapları ile ilgili olarak vurgulanması gereken en önemli nokta özel bir kitle olan öğrenciler/çocuklar için yazılmış olduğudur. Ders kitabının planlanmasından yazılmasına, yaş kuşağının pedagojik beklentilerinin göz önünde bulundurulması gereklidir. Bilimsel gelişmelere ve öğretim materyallerindeki çeşitliliğe rağmen ders kitapları önemli bir kaynak olarak önemini korumaktadır (Kabapınar, 2006: 223).

Ulusların kendi dillerinin dışında, günümüzün en çok konuşulan dillerini öğrenmeleri ve konuşmaları her açıdan zorunluluk haline gelmiştir. Türkiye’de dil öğretimi devlet okullarında istenilen seviyede değildir (Acat ve Demiral, 2002: 317). Devlet okullarına devam eden öğrencilerden yabancı dili, iyi düzeyde kullanmak isteyenlerin, yabancı dil kurslarına gitmek zorunda kaldıkları, bunun maddi külfeti göz önüne alındığında her öğrencinin bu şartlara sahip olmadığı bilinmektedir. Devlet okullarında okuyan öğrencilerin hepsinin özel kurslar yoluyla İngilizce eğitim desteği alamayacağı, ders kitabı dışında, yardımcı kaynaklara kolay ulaşamayacağı göz önüne alındığında, devlet okullarında ücretsiz olarak verilen İngilizce ders kitabı ve takımlarının, yabancı dil öğretim materyali olarak ne kadar önemli olduğu görülmektedir.

2.1.4. Yabancı Dil Ders ve Çalışma Kitap Seçimi

Yabancı dil öğretiminde kullanılan ders kitapları ve diğer materyaller öğretim sürecinin kalitesini belirler ve öğrencilerin başarı ve başarısızlıklarında önemli bir rol oynar. Bu sebeple güvenilir ve geçerli ders kitaplarının seçilebilmesi ciddi bir çalışma gerektirmektedir (Mukundan, Nimethchisalem ve Hajimohammadi, 2011: 100). Yabancı dil öğretmenlerinin de ders kitabını değerlendirme prensiplerini bilmeleri, ders kitaplarını değerlendirmede eğitilmeleri, ders kitabının niteliğini belirlemede yardımcı olacaktır (Willams, 1983: 254). Bu nedenle Yüksek Öğretim Kurulu ilk defa 2001–2002 yılında Yabancı Dil Eğitimi Bölümü dâhil olmak üzere tüm öğretmen yetiştiren bölümlere ‘konu alanı ders kitabı inceleme dersi’ koymuştur. Yabancı Dil Eğitimi alanındaki ders kitabı zenginliği dikkate alındığında yabancı dil öğretmen adaylarının konu alanı ders kitaplarını tanıyıp, inceleme ve eleştirme yetisini kazanmaları onlara yardımcı olacaktır (Durukafa, 2000: 211).

Yabancı Dil eğitimi özellikle de İngilizce eğitimindeki ders kitabının önemi gün geçtikçe artmakta ve İngilizce öğretmenlerinin ders kitabı seçimi de bir o kadar zorlaşmaktadır. Televizyon ve bilgisayarın etkisiyle görsel ve bilgisel olarak gelişen ve beklentileri artan öğrencilerin istekleri de eklendiğinde, İngilizce öğretmenleri öğrenmeyi kolaylaştıracak, hedef davranışları kazandıracak, bunları yaparken de çekiciliği yüksek ders kitapları kullanmak istemektedirler (Oruç ve Yavuz, 2013: 400).

Ders kitapları öğrencinin ihtiyaçlarına, çevresel şartlara, öğretim programına uygun nitelikte olmalıdır. Ders kitaplarının gerekli niteliklere sahip olup olmadığını

değerlendirmek için geniş ölçüde geçerli ve uygun ölçütler belirlenmelidir (Cunningsworth, 1995: 7). Ders kitaplarının değerlendirilmesinde en önemli ölçüt, bu kitapların Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu tarafından kabul edilmiş olması ve Tebliğler Dergisi'nde yayınlanmış olmasıdır. Temel ölçütleri şu üç ana başlıkta toplanabilmektedir (Ceyhan ve Yiğit, 2005: 148; Demirel, 2006: 4).

- Biçimsel görünüm (Bir kitabın dış ve iç kapakları ile ön ve arka bölümlerine ait bilgiler)
- Biçimsel içerik (Ders kitaplarındaki metinlerin biçimsel açıdan incelenmesi, bilimsel hatalarının olmaması, kazanımlarla tutarlı olması)
- Dil ve anlatım

Kılıç ve Seven (2002: 191), ders kitabı genel değerlendirme ölçütlerini programa uygunluk, hazırlık ve değerlendirme soruları, biçimsel içerik, dil ve anlatım başlıklarında toplarken, Litz (2005: 10), ders kitabı değerlendirme ölçütlerini kültür ve cinsiyetin temsil edilmesi, dilsel öğeler, konular, bağlamların temsil edilmesi, içeriğin öğretmen ve öğrencilere uygunluğu başlıkları altında toplamıştır.

Genç (2002: 75), yabancı dil ders kitabı değerlendirmede etkili faktörleri şu başlıklar altında belirtmiştir:

a) Öğretim planına uygunluk

- Milli Eğitim İlkelerine uygunluk
- Öğretim programına uygunluk
- Okul tipi ve ders saatine uygunluk

b) Öğrenciye uygunluk

- Öğrenme koşullarına uygunluk
- İçerik uygunluğu
- Görsel tasarım uygunluğu
- Fiyat uygunluğu

c) Öğrenme/öğretme ortamına uygunluk

- Dersliğe uygunluk

- Çalışma biçimlerine uygunluk
- Yabancı dil öğretimine uygunluk
- Mevcut araç gerece uygunluk

Yukarıda belirtildiği üzere ders kitabı seçiminde alan yazında birçok ders kitabı değerlendirme ölçütü bulunmaktadır. Alan yazında bunun üzerine düşünülmüş olmasının nedeni ders kitaplarının kullanımının yabancı dil eğitiminde büyük önem taşımasıdır. Bu nedenle, ders kitaplarının taşınması gereken genel ölçütleri ne kadar içerdiğini incelemek, eğitim programı hedeflerinin ders kitapları yoluyla ne derece gerçekleştiğinin belirlenmesi açısından önem taşımaktadır.

2.1.5.Yabancı Dil Öğretim Yöntem ve Yaklaşımları Açısından Ders Kitaplarının Önemi

Son yıllarda yabancı dil öğretimi için pazarlanan çok sayıda araç gerecin ortaya çıkması, öğretmenleri bunlar arasından bir seçim yapmaya zorlamaktadır. Genellikle en son çıkan yöntem ve materyali olduğu gibi benimseme yoluna giden öğretmen ve ilgililerse kısa bir uygulamadan sonra sonuçtan hoşnut kalmayıp bir başkasını denemeye karar vermektedirler. Oysa yöntem, araç gereç seçimi çok sistemli bir çözümleme çalışmasını gerektirir (Ataseven, 1988: 189).

Yabancı dil öğretiminde, birçok yöntem mevcuttur. Alan yazında tek bir yabancı dil öğretim yöntemi kullanımının, tek başına yeterli olmadığı vurgulanmıştır. Ders kitaplarının öğretmene dersi zenginleştirmede rehber olacak, öğrenciye dersi anlaşılır kılmada kolaylık sağlayacak, öğrencinin gereksinimlerine ve yaşına uygun, yabancı dil öğretim yöntemleri açısından zengin bir ders kitabına ihtiyaç vardır.

Demirel (1993: 32) çeşitli dil öğretim yöntem ve yaklaşımlarını şöyle sıralamıştır:

1. Dilbilgisi- Çeviri Yöntemi (Grammar-Translation Method)
2. Doğrudan Anlatım Yöntemi (The Direct Method)
3. Kulak-Dil Alışkanlığı/Dinle-Konuş Yöntemi (Audio-Lingual Method)
4. Bilişsel Öğrenme Yaklaşımı (Cognitive Approach)
5. Telkin Yöntemi (Suggestopedia)

6. Grupla Dil Öğrenimi (Community Language Learning)
7. Seçmeci Yaklaşım (Eclectic Approach)
8. Sessizlik Yöntemi (The Silent Way)
9. Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi (Total Physical Response)

2.1.5.1. Dilbilgisi- Çeviri Yöntemi (Grammar-Translation Method)

Kökleri, Latince öğretiminin oldukça yaygın olduğu 16.yy kadar dayanan dilbilgisi-çeviri yöntemi, 1840'lı yıllarda Avrupa ülkeleri dâhil olmak üzere dünyada birçok ülkede yabancı dil öğretimini etkisi altında tutmuş, 19. yy ortalarında Avrupa'da artan sözlü iletişim ihtiyacı Dilbilgisi-Çeviri yönteminin klasik dil eğitimi için daha uygun olacağını düşündürmüştür. Çünkü bu yöntemde dilbilgisi aktarımı oldukça önemli bir yere sahiptir; sözlü dil becerisinden çok okuma yazma becerilerini geliştirmeye ağırlık verilmektedir. Bu yöntemde hedef dilin dil bilgisi yapısının ve kelime bilgisinin öğretimi hedef alınmakta ve çeviri tekniği kullanılarak tüme varım (detuctive) teorisine göre hedef dilin öğretilmesi amaçlanmaktadır (Şahin ve Acar, 2013: 59; Mirici, 2001: 16).

Demirel (1993: 32) tarafından dilbilgisi- çeviri yönteminin kullanım özellikleri şu şekilde belirtilmiştir:

- Öğretim anadilin kullanımı ile yapılır. Öğretilmek istenen yabancı dil, anadile göre daha az bir kullanıma sahiptir.
- Öğrencilerin sözcük dağarcığının geliştirilmesi önemlidir. Seçilen metne dayalı sözcük dağarcığı geliştirilir.
- Karışık ve zor gramer kalıplarının çok ayrıntılı ve uzun açıklamaları verilir.
- Metnin içeriğine fazla önem verilmez. Ancak metnin içeriği, gramer analizi için bir alıştırma niteliğindedir.
- Telaffuz pek fazla önem taşımaz, telaffuza hiç ya da çok az dikkat edilir.

2.1.5.2. Doğrudan Anlatım Yöntemi (The Direct Method)

Doğrudan anlatım yönteminin temelinde sınıfta sadece öğretilmesi amaçlanan yabancı dilin kullanılması, ana dilin hiçbir şekilde kullanılmaması ve tümevarıma

(inductive) bağı kalınması ilkeleri yer almıştır. Ancak 1920'li yıllarda sınıfta sadece yabancı dil kullanılma zorunluluğunun hem psikolojik açıdan öğrencileri olumsuz yönden etkilediği, hem de yabancı dilde öğretilmesi zor olan bazı kavramların ana dilde açıklanmasının zaman kazandırıcı ve kolay anlaşılır olacağı görüşü savunulmuştur (Mirici, 2001: 18).

Richards & Rodgers (1986: 9) tarafından doğrudan anlatım yönteminin kullanım özellikleri şu şekilde belirtilmiştir:

- Sadece günlük kullanılan kelimeler ve cümleler öğretilir.
- Dil bilgisi tümevarım yoluyla öğretilir.
- Yeni konular sözel olarak anlatılır.
- Dinleme ve konuşma becerileri kazandırılır.
- Doğru telaffuz öğretimine ağırlık verilir .

2.1.5.3.Kulak-Dil Alışkanlığı/Dinle-Konuş Yöntemi (İşitsel-Dilsel Yöntem /Audio-Lingual Method)

1940'lı yıllarda, II. Dünya Savaşı sırasında askerlere düşman dilini öğretmek amacıyla Amerika'da geliştirilmiş, başta Almanya ve İngiltere olmak üzere dünyanın birçok ülkesinde uygulanmış bir yöntemdir. Dinleme, konuşma, okuma, yazma gibi dört temel beceriyi birbirinden ayıran, dili diyaloglar içerisinde öğretmeyi amaçlayan teknikler içermektedir (Mirici, 2001: 18).

Bu yöntemde yabancı dil öğrenme süreci sadece dilbilgisi kurallarının öğrenilmesi üzerine dayanmaz, aksine açıklanmayan, sürekli tekrarlanarak alışkanlık kazandırılmaya çalışılan, örnek cümlelerin öğrenilmesi esastır. Yabancı dil öğrenmenin temelinde hedef dilde iletişim kurabilmek yer aldığı için dilsel örnekler hedef dili anadil olarak konuşan kimselerin cümleleridir ve doğal bağlam içerisinde öğrenilir (Şahin ve Acar, 2013: 63).

Larsen-Freeman (200: 43) tarafından kulak-dil alışkanlığı yönteminin kullanım özellikleri şu şekilde belirtilmiştir:

- Öğrencilerin dili kullanırken hata yapmalarını önlemek çok önemlidir.

- Hedef dilde, nasıl iletişim kurulacağı öğretilir.
- Öğretmenler sınıfta sadece hedef dili kullanırlar.
- Öğretmenler sınıfta bir orkestra şefi gibi olurlar. Öğrencilerin hedef dildeki davranışlarını yönetirler.
- Öğretmenlerin temel görevlerinden biri de iyi bir model olmaktır.

2.1.5.4.Bilişsel Öğrenme Yaklaşımı (Cognitive Approach)

Kulak-Dil Alışkanlığı Yöntemi'ne bir tepki olarak geliştirilmiş bir yöntemdir. Yöntemde sadece işitsel dil becerilerini geliştirmek amaçlanmaz, daha çok bilinçli bir algılamayla hedef dilin anlamlı bir sistem olarak öğrenilip gerçek yaşama aktarılabilmesine katkı sağlayacak olan tüm dil becerilerini geliştirmektir (Mirici, 2001: 19).

1960'lı yılların başı 1970'li yılların sonunda yabancı dil öğretimine temel oluşturan yabancı dil öğretim kuramlarının, bireyin bilişsel yönünü dışarıda bıraktığı için bilişsel öğrenme yaklaşımı, bireyin bilgi edinirken davranışçı yaklaşımda olduğu gibi pasif alıcı olmadığını, bilişsel olarak etkin olduğunu, dilsel yeterliliğe giden yolun, bilinçli bilgi ediniminden geçtiğini kabul etmektedir (Şahin ve Acar, 2013: 68).

Demirel (1993: 43) tarafından bilişsel öğrenme yaklaşımının kullanım özellikleri şu şekilde belirtilmiştir:

- Dil bir alışkanlık geliştirme değil bilinçli olarak kuralları öğrenmedir.
- Telaffuz öğretimine ayrı bir öğretim etkinliği olarak yer vermeye gerek yoktur.
- Özellikle duyduğunu anlama becerisinin geliştirilmesine önem verilir.
- Grup çalışması ve bireysel eğitim desteklenir.

2.1.5.5.Telkin Yöntemi (Suggestopedia)

Bulgar Psikiyatrist- eğitimci Georgi Lozanov tarafından geliştirilmiş olan telkin yönteminin en belirgin özelliği sınıfın dekorasyonu, düzenlenmesi, müzik kullanımı ve öğretmenin otoriter tutumudur. Yöntem Sovyet psikolojisi ve yogadan izler taşır. Bir tür derin düşünme metodu olan Raja-yogadan bilinç ve konsantrasyon düzeylerini değiştirme

ve ritmik soluk alıp verme tekniklerini almış ve uyarlamıştır. Sovyet psikolojisinden ise tüm öğrencilere belirli bir konunun aynı beceri düzeyinde öğretilbileceği fikrini almıştır. Müzik ve müziksel ritim öğrenmede merkeze alınır. Hedef dilde iletişime geçmek kelime ezberlemekten daha çok önemsendir (Şahin ve Acar, 2013: 69).

Demirel (1993: 50) tarafından telkin yönteminin kullanım özellikleri şu şekilde belirtilmiştir:

- Sınıf içi iletişimin rahat bir ortamda yapılması sağlanır.
- Derslikler oturma odası görünümündedir. Yerler halıyla kaplı öğrenciler sıra yerine rahat koltuklarda oturulur, loş ışık altından derinden gelen müzik eşliğinde dersleri yapmaktadırlar.
- Diyalog öğretimi önemlidir.
- Derse başlamadan önce öğrencilere yeni bir isim ve yeni bir kimlik kazanacağı telkin edilmekte, yabancı dildeki günlük konuşmalar müzik eşliğinde öğretilmektedir.

2.1.5.6. Grupla Dil Öğrenimi (Community Language Learning)

Grupla dil öğretim yöntemi Charles A. Curan ve arkadaşları tarafından geliştirilmiştir. Danışmanlık uzmanı ve Chicago'daki Loyola Üniversitesi'nde psikoloji profesörü olan Curan'ın psikolojik danışmanlık tekniklerini, öğretimine uyarlamasıyla "Danışarak Öğrenme" yöntemini oluşturmuştur. Danışarak öğrenme yönteminin yabancı dil öğretimine uyarlanmasıyla "Grupla dil öğretim yöntemi" oluşmuştur. Grupla dil öğrenme yöntemi, dil öğrenme sınıfındaki öğretmen (danışman) ve öğrencilerin (danışan) rollerini tanımlamaktadır. Öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal özellikleri dersi şekillendirir. Genel amacı öğrenenlerin öğrenme ile ilgili korkularını anlayarak onların olumsuz düşüncelerini pozitif enerji haline dönüştürmektir (Mirici, 2001: 27; Şahin ve Acar, 2013: 71).

Samimy & Rardin (1994) tarafından grupla dil öğreniminin kullanım özellikleri şu şekilde belirtilmiştir (akt: Subaşı, 2015: 97).

- Öğretmen ve öğrenci arasında karşılıklı saygı ve anlayışa dayanan bir ilişki kurmak büyük önem taşır.

- Dil iletişim kurmak için kullanılır.
- Dersler sırasında öğretmen genellikle sınıfın ve öğrencilerin arkasında durur.
- Öğretmen öğrencilerin fikirlerine ve kendilerine olan güvenlerine saygı duyar, böylelikle öğrenciler daha az çekingen olur ve savunma duygularını harekete geçirmezler.

2.1.5.7.Seçmeci Yaklaşım (Eclectic Approach)

Bu yaklaşım farklı yöntemlerin iyi tarafları seçilerek çeşitli durumlarda kullanılmasıdır. Dilbilgisinde bilişsel, konuşma becerisi için işitsel-dilsel yöntemden yararlanılması gibi. Öğrenme, öğrencilerin yaşları, nitelikleri, düzeyleri ya da öğretmenin eğitimi gibi birçok değişkene bağlıdır. Bu nedenle her yöntemin en etkin özelliklerini seçerek sınıf içinde karma bir yöntemin uygulanması, öğretimin hedeflerine ulaşmadaki başarıyı artırır (Gevrekçi ve Erol, 2001: 19).

Demirel (1993: 48) tarafından seçmeci yaklaşımının kullanım özellikleri şu şekilde belirtilmiştir:

- Dil öğrenimi gerçek hayata dönüktür.
- Çeviri başlangıç düzeyindeki öğrenciler için uygun değildir .
- Mekanik tekrarlara çok zaman ayrılır.
- Yüksek sesle okuma yerine anlamlı okuma geliştirilir .
- Sözcük öğrenme önemlidir ve her sözcük anlamlı cümleler içinde kullanılır.
- Her ders öncesinde öğrenciler güdülenir.
- Öğretim etkinlikleri aşamalılık ilkesine uygun olmalıdır.

2.1.5.8.Sessizlik Yöntemi (The Silent Way)

Öğretmenin sınıfta olabildiğince sessiz olması ve öğrencilerin olabildiğince fazla üretimde bulunmasını cesaretlendiren sessiz yöntem, Caleb Gattegno tarafından geliştirilmiştir. Sessizlik öğrenme için en iyi gereç olarak kabul edilir, zihin dağınıklığını önlemektedir. Öğrencinin bağımsız ve tepki veren, yeni dilde iyi bir problem çözücü hale

gelmesi istenmektedir. Öğrencinin kendi düşünce ve yorum gücünü kullanarak hedef dili öğrenmesi amaçlanır (Mirici, 2001, 25; Şahin ve Acar, 2013: 73).

Sessiz yöntemdeki yönerge ve alıştırmalar, genellikle öğrencinin sözlü tepkisini yüreklendirip şekillendirmeye yöneliktir. Eski ve yeni bilgileri bir araya getiren öğrenciler kendi cümlelerini yaratırlar. Öğrenci tepkilerini almak için tablolar, çubuklar ve diğer yardımcı ders malzemeleri kullanılmaktadır (Şahin ve Acar, 2013: 73).

Demirel (1993: 51) tarafından sessizlik yönteminin kullanım özellikleri şu şekilde belirtilmiştir:

- Bu yöntemde öğrenciler ve öğretmenler sessiz kalır.
- Öğrenciler yabancı dildeki cümle kalıplarını tekrar etmezler .
- Öğrenciler öğretmenin rehberliği altına yapılan hareketlere uygun cümleleri düşünüp söylerler.
- Öğrenci sınıftaki hareketleri dikkatle izler, öğretmen ve arkadaşlarının söylediklerini dinler ve bunlardan anlam çıkarır.
- Öğretmen sınıf içi uygulamalarda sadece birkaç renkli çubuk kullanır. Başka bir araç kullanmaya gerek duyulmaz. Öğretmen derse çubukları tanıtmakla başlar. Sonra çubukların renklerini öğretir her renk bir sesi sembolize eder. Çubuklar yardımıyla öğretmenin verdiği komutların öğrenciler tarafından sesiz ortamda anlaşılması istenir.

2.1.5.9. Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi (Total Physical Response)

Ünlü psikolog James Ascher tarafından geliştirilmiştir. Dil öğretiminde söz ve eylem birlikteliğini temele alır. Önceden belirlenen amaçlara, fiziksel etkinliğe dayalı emir cümleleriyle ulaşılmaya çalışır. Temel sözel beceriler kazandırıldıktan sonra okuma ve yazma çalışmalarına geçilir. Bu yöntem yabancı dil öğretiminde başlangıç aşamasında işe yaramaktayken, sonraki aşamalarda işlevselliği azalmaktadır (Şahin ve Acar, 2013: 69).

Bu yöntemin amacı, öğrenene kendi dilini öğrenme sürecindeki evreleri geçirterek hedef dili öğrenmesini sağlamaktır. Dinleme becerisini öncelikle geliştirme, daha sonra da konuşma, okuma ve yazma becerilerini kazandırma amaçlanır (Mirici, 2001: 24).

Demirel (1993: 52) tarafından tüm fiziksel tepki yönteminin kullanım özellikleri şu şekilde belirtilmiştir:

- Yabancı dil öğretimi emir kipleri ile başlar.
- Diyaloglar yoluyla konuşma öğretimi çalışmaların sonunda doğru yapılır.
- Öğrenci öğretmen tarafından verilen emirlere fiziksel tepki yoluyla cevap verir.
- Öğrencilerden hem bireysel hem de toptan tepkide bulunmaları beklenir.
- Bu yöntemde öğretmen yönetmen, öğrenciler de oyunculardır.

2.2. İlgili Araştırmalar

Alan yazında İngilizce ders kitapları incelemesi üzerine yapılan çalışmaların son beş yıl içinde yoğunlaştığı gözlenmektedir. Aşağıda yerli ve yabancı alan yazında, araştırmacının ulaşabildiği İngilizce ders kitabı incelenmesi ile ilgili yapılan araştırmalar sunulmuştur.

2.2.1. Türkiye’de Yapılan Araştırmalar

Tekir (2007) tarafından yapılan “Lets Speak English 7 Ders Kitabının Değerlendirilmesi ve Tamamlayıcı Etkinliklerin Önerilmesi” adlı çalışmada, Ankara ilinin farklı ilçelerindeki 80 ilköğretim okullarında okuyan 7. Sınıf öğrencisi ile bu okullarda görev yapan 50 İngilizce öğretmenine beşli likert tipi ölçek uygulanmıştır. Araştırma sonucunda çalışmaya katılan öğretmen ve öğrencilerin Lets Speak English 7 ders kitabı hakkında olumlu yönlerinden çok olumsuz yönlerini belirttikleri gözlemlenmiştir.

İnci, D. (2011) tarafından yapılan “ A Study on the Evaluation of Target Culture in EFL Course Books and Related Teachers Perspectives (İngilizcenin yabancı dil olarak okutulan ders kitaplarında hedef kültürün değerlendirilmesi ve öğretmenlerin bu konudaki algıları üzerine bir çalışma)”, adlı çalışmada 2010-2011 akademik yılında İstanbul’da çeşitli Anadolu liselerinde İngilizce öğretmenliği yapan ve adı geçen ders kitaplarını kullanan 10 öğretmenin görüşleri alınmıştır. Araştırma sonucunda “New Headway” ve “New Bridge to Success” ders kitaplarının hedef kültür araçlarına sıkça yer verdikleri ancak temaları ve kültür araçlarını ele alış biçimlerinde farklılıklar olduğunu belirtmişlerdir. “New Bridge to Success” kitabındaki kültür aktarım tarzı konusunda

olumsuz düşünceler içerisinde oldukları, kültür öğelerini ele alış biçimini beğenmediklerini belirtmişlerdir.

Erdem (2008) tarafından yapılan “A Critical Evaluation of ‘Campus Life’ in Terms of University First Year Students’ and English Instructors’ Opinions and Expectations (Campus Life kitabının üniversite birinci sınıf öğrencilerinin ve İngilizce öğretim elemanlarının görüş ve beklentileri açısından kritik bir değerlendirilmesi)”, adlı çalışmada 2007-2008 güz döneminde Çanakkale 18 Mart Üniversitesi birinci sınıflarında Zorunlu Yabancı Dil olarak İngilizce dersini alan 278 öğrenci ve bu dersi okutan 22 öğretim elemanına değerlendirme anketleri uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, Campus Life adlı kitapta yer alan olumlu yönlerin olumsuz yönlerinden fazla olduğu gözlemlenmiştir. Kitap, açık ve okunaklı yazı karakterleri ve yeterli sayıda görsel materyal içermesi bakımından güçlü bulunmuştur. Kitabın diğer tüm nitelikleri ortalama sınırlarda bulunmuştur.

Akış (2006) tarafından yapılan “ a Comparative Study of Coursebook Evaluation and Selections Principles of EFL Teachers at State and Private Schools (Devlet okulu ve özel okul İngilizce öğretmenlerinin ders kitabı seçme ve değerlendirme ilkelerinin karşılaştırmalı bir çalışması)”, adlı çalışmada 81’i devlet ve 40’ı özel okullarda çalışan İngilizce öğretmenleri olmak üzere 121 kişiye anket uygulanmıştır. Ankete Türkiye’nin değişik illerindeki devlet ilköğretim okulları, düz liseleri ve Anadolu liselerindeki İngilizce öğretmenleriyle özel ilköğretim okulları ve liselerindeki İngilizce öğretmenleri katılmıştır. Çalışma sonucunda farklı okul türlerinde ders kitabı seçme ve değerlendirme kriterlerinin değişkenlik gösterdiği ve devlet okullarında İngilizce ders kitabı seçme ve değerlendirme pratiğinin özel okullarla karşılaştırıldığında daha az bilimsel yollarla yapıldığı saptanmıştır.

Uyanık (2012) tarafından yapılan “ Unique 9 ders Kitabının Milli Eğitim İngilizce Dersi Öğretim Programına Uygunluğu” adlı çalışmada veri kaynağı olarak Unique 9 ders kitabı ve T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı Ortaöğretim İngilizce Dersi Öğretim Programı Kılavuzu kullanılmıştır. Unique 9 ders kitabı; İngilizce Dersi Öğretim Programı Kılavuzu ile karşılaştırılmıştır. Çalışmanın sonucunda; kazanım, tema, içerik, öğrenme, öğretme durumları ve ölçme değerlendirme basamakları doğrultusunda MEB İngilizce Öğretim Programına uygunluğu incelendiğinde, tez içerisinde sunulduğu gibi, her bir basamakta uyumsuzluk gösteren unsurların yer aldığı saptanmıştır.

Aslantürk (2011) tarafından yapılan “ Anadolu liselerinde kullanılan Yeni İngilizce Öğretim Programı ve Ders Kitapları Hakkında Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi; Zonguldak Örneği” adlı çalışmada Zonguldak ilinde bulunan Anadolu liselerinde görev yapan 115 İngilizce öğretmenine anket uygulanmıştır. Çalışma sonucunda yeni İngilizce programında kullanılan kitapların ve yardımcı materyallerin Anadolu liselerinde öğretim amaçlı kullanımı için istenen düzeyde olmadığı gözlemlenmiştir.

Demir (2008) tarafından yapılan “İlköğretim Seviyesinde Okutulan İngilizce Ders Kitaplarının Düşünme Becerileri Açısından İncelenmesi; Öğretmenlerin Bakış Açısı” adlı çalışmada devlet okullarında çalışan 120 İngilizce öğretmenine 41 sorudan oluşan bir ders kitabı değerlendirme anketi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda ilköğretim okullarında okutulan İngilizce ders kitaplarında öğrencilerin düşünme becerilerini geliştirme açısından önemli değişiklikler yapılması sonucuna ulaşılmıştır.

Barışkan (2010) tarafından yapılan “ Türkiye’de Hazırlanan İngilizce Ders Kitapları ile Uluslar arası İngilizce Ders Kitapları Arasındaki Kültür Aktarımı Farkları” adlı çalışmada Türkiye’de hazırlanan uluslar arası iki ulusal İngilizce ders kitabı ile yurt dışında hazırlanan bir İngilizce ders kitabı, Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metninde belirtilen kültürel öğeler çerçevesinde karşılaştırılmıştır. Çalışmanın sonucunda, Türkiye’de hazırlanan ulusal İngilizce ders kitaplarından, 1997 yılında kabul edilen İlköğretim İngilizce Öğretim Programı’na göre yazılan kitabın kaynak kültür odaklı geleneksel bir ders kitabı olduğu, 2006 yılında yenilenen öğretim programına göre yazılan İngilizce ders kitabının ise hedef kültür odaklı iletişimsel bir ders kitabı olduğu sonucuna varılmıştır. Uluslararası İngilizce ders kitabının Türkiye’de hazırlanan ulusal İngilizce ders kitaplarından farklı olarak çok kültürlülüğü temel alan iletişimsel bir ders kitabı olduğu da tespit edilen diğer bir sonuçtur.

Ertürk (2013) tarafından yapılan “İngilizce Ders Kitabı İncelenmesi: Unique 6, Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri” adlı çalışmada Konya’nın Meram, Karatay ve Selçuklu ilçelerindeki farklı okullardan 100 6. Sınıf öğrencisine 150 İngilizce öğretmenine önceden belirlenmiş değerlendirme ölçütlerine göre anketler uygulanmıştır. Rastgele seçilen 12 İngilizce öğretmeni ile de görüşmeler yapılmıştır. Araştırma sonucunda Unique 6 ders kitabı hakkında öğretmen ve öğrenci görüşleri arasında farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenler ilgili meselelerle ilgili daha olumsuz görüşlere sahip iken öğrenciler bu ölçütlerle ilgili olumlu görüşler belirtmişlerdir.

Yılmaz (2012) tarafından yapılan “İngilizce Ders kitaplarında Cinsiyet Temsili: Karşılaştırmalı Bir Çalışma” adlı çalışmada 3 İngilizce ders kitabı ilk basımları ile karşılaştırılmıştır. Çalışmanın sonucunda incelenen İngilizce ders kitaplarının ilk basımlarındaki kadın ve erkek temsillerinin cinsiyet temelli kalıplaşmış yargılara daha yakın olduğu gözlemlenmiştir. Buna karşın son basımlarında kadın ve erkek toplumsal cinsiyet temsillerinin araştırılan bütün kategorilerde daha dengeli olduğu görülmüştür.

Arıkan (2008) tarafından yapılan “ Yabancı Dil Öğretiminde Ders Kitabı Değerlendirmesi: Time for English, Grade 4 Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri” adlı çalışmada ders kitabı değerlendirme kriterlerinden oluşan 2 adet anket Adana’nın Seyhan ve Yüreğir ilçelerinden seçilen ilköğretim okullarında uygulanmıştır. Ayrıca bu okullarda çalışan 20 İngilizce öğretmeni ile ilave düşüncelerini ortaya koymak için röportaj gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda öğrenciler ders kitabı hakkında olumlu görüş belirtirken, öğretmenlerin bir kısmı olumlu bir kısmı olumsuz görüş belirtmişlerdir.

Özdemir (2007) tarafından yapılan “Devlet İlköğretim Okullarında Okutulan Time for English 4 Adlı Kitabın Değerlendirilmesi” adlı çalışmada Ankara’nın Beypazarı ilçesindeki ilköğretim okullarında okuyan ve rastgele örnekleme yoluyla seçilen 102 dördüncü sınıf öğrencisi ile Altındağ, Beypazarı, Keçiören ve Mamak ilçelerindeki devlet okullarında görev yapan 15 İngilizce öğretmenine anketler uygulanmıştır. Araştırmanın sonucuna göre hem araştırmaya katılan dördüncü sınıf öğrencileri hem de İngilizce öğretmenleri Time for English 4 ders kitabından memnun görünmektedirler.

Tosun (2011) tarafından yapılan “Türkçe ve İngilizce Başlangıç Seviyesi Yabancı Dil Ders Kitaplarının Analizi ve Değerlendirilmesi” adlı çalışmada öğretmen ve öğrenci görüşlerine ilişkin veriler, araştırmacının geliştirdiği beşli likert tipi derecelendirme ölçeğine göre hazırlanmış anket ve bu anketin içinde açık uçlu soruların da bulunduğu 30 maddelik “Ders Kitabı Değerlendirme Anketi” ile sağlanmıştır. Araştırma sonucuna göre ders kitabı hakkında öğrenciler öğretmenlere nazaran olumlu görüşler belirtmişlerdir. Öğretmenlerin görüşleri genel olarak olumsuz yöndedir.

Korkmaz (2009) tarafından yapılan “İngilizce Ders Kitaplarındaki Kültür ve Çok kültürlülük Kavramları Üzerine Betimsel Bir Çalışma” adlı çalışmada 3 İngilizce ders kitabı incelenmiş ve çalışmanın sonucunda örnek ders kitaplarında tür bakımından çok kültürlülük öğelerinde çeşitlilik olmasına rağmen, hedef kültür ile çok kültürlülük öğeleri

arasındaki dengenin göz ardı edildiği görülmüştür. Ayrıca hangi kültürlerin seçileceği ve bu kültürel öğelerin ne derecede dahil edileceği üzerine ölçütlere rastlanmamıştır.

Batdı (2010) tarafından yapılan “Yabancı Dil Ağırlıklı Liselerde Okutulan İngilizce Ders Kitabının Etkili Kullanılabilmesi İçin Taşınması Gereken Özelliklere İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi” adlı betimsel nitelikli bu araştırma 2009-2010 eğitim öğretim yılında Elazığ ve Diyarbakır illerinde bulunan Yabancı Dil Ağırlıklı Liselerde görev yapan 126 İngilizce öğretmenine uygulanmıştır. Araştırma sonucunda yabancı Dil Ağırlıklı Liselerde okutulan İngilizce ders kitabının kısmen yeterli düzeyde etkilikte kullanıldığı belirtilmiştir.

2.2.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Bowles (2000) tarafından yapılan “A Review of the Lexical Content and Its Treatment in Ministry-Approved Level-one EFL Textbooks Used in Japanese Public Lower Secondary Schools (Japonya’daki alt düzey devlet ortaokullarında okutulan bakanlık onaylı ilk düzey İngilizce ders kitaplarındaki sözcük kullanımının ve yaklaşımının incelenmesi)” adlı çalışmada Japonya’nın alt düzey ortaokullarında okutulan kitaplardaki sözcük kullanımı incelenmiştir. Japonya’da alt düzey devlet ortaokullarındaki İngilizce kitaplarında en çok kullanılması gereken kelimeler Japonya Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenmektedir. Bu çalışmada kullanılan kelimelerin İngilizce öğrenimindeki yeri ve yararlılığı incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda ilk düzey kitaplarda kullanılan sözcüklerin çok fazla çeşitlilik gösterdiği gözlenmiştir. Ayrıca bunların İngilizce öğretiminde yetersiz kaldığı öğrenilmiştir.

Riasati ve Zare (2010) tarafından yapılan “Textbook Evaluation: EFL Teachers’ Perspectives on ‘New Interchange’ (Ders kitabı incelenmesi ‘New Interchange’ ders kitabı üzerine yabancı dil olarak İngilizce öğreten öğretmen görüşleri)” adlı çalışmada İran’da yaygın olarak kullanılan New Interchange kitabı hakkında öğretmen görüşleri belirlenmek amaçlanmıştır. Bu amaçla 35 İngilizce öğretmenine ders kitabı değerlendirme anketi uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda öğretmenlerin çoğu aynı görüşleri belirtmiştir. New Interchange serisinin etkili bir öğrenim sağladığını, fiyatının uygun olduğunu ve kolaylıkla ulaşılabilir olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerine eşit olarak yer verildiği görüşüne varılmıştır.

Rahman (2012) tarafından yapılan “An Evaluation of English Writing Text at the Preparatory Year, Najran University, Saudi Arabia (Suudi Arabistan’ın Najran Üniversitesinin hazırlık yılında okutulan İngilizce yazma metinlerinin incelenmesi)” adlı çalışmada Najran Üniversitesinin hazırlık yılında okutulan İngilizce kitapları içerik, sunum, düzen ve alıştırmalar açısından incelenmiştir. Çalışmada birinci düzey İngilizce öğrencilerine ders veren 22 erkek öğretmene anket uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda hazırlık yılında okutulan kitapların baskı, düzen ve format olarak bir uyum içerisinde olduğu ve bölümlerin mantıklı bir şekilde düzenlendiği ve dersin amacına uygun olduğu gözlemlenmiştir.

Duan (2013) tarafından yapılan “Adaptability of the In-Use Textbooks to Students in Rural Junior Middle School in Henan, China (Çin’in Henan eyaletinde kullanımda olan kitapların kırsal alandaki ortaokullarda okuyan öğrencilere uyumluluğu)” adlı çalışmada Çin’in Henan eyaletinde okutulan İngilizce kitaplarının kırsal kesimlerdeki ortaokullarda kullanımının uygun olup olmadığı incelenmiştir. Bu amaçla Henan eyaletinin kırsal kesimlerinden rastgele seçilen 14 ortaokuldan 1540 öğrenciye anket uygulanmıştır. Ayrıca birçok öğretmen ve öğrenci ile de görüşmeler yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda okutulan kitapların kırsal kesimlere adapte edilmediği gözlemlenmiştir. Kitapların şehir kültürüne daha çok yer verdiği; kırsal kesimdeki öğrencilerin çoğunun şehir hayatını bile bilmediği için şehirlerdeki öğrencilere göre dezavantajlı olduğu ve kültürel olarak kopukluk yaşadığı gözlemlenmiştir.

Khodabakhshi ve Sabzevari (2014) tarafından yapılan “Choose a Proper EFL Textbook: Evaluation of ‘Skyline Series’ (Uygun bir İngilizce ders kitabının seçimi: Skyline serisinin incelenmesi)” adlı çalışmada yabancı dil olarak İngilizce öğretiminde kullanılan ‘Skyline’ ders kitabının avantajları ve dezavantajları incelenmiştir. Bu amaçla İran’daki 75 İngilizce öğretmenine ders kitabı değerlendirme anketi uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda öğretmenlerin çoğu Skyline serisi hakkında olumlu görüş belirtmişlerdir. Skyline serisinin gerçek yaşamla ilgili birçok aktiviteye yer verdiği, görünüş olarak çekici olduğu, farklı becerilere uygun, konu temelli ve işlevsel olduğu sonucuna varılmıştır.

Shah, Rafique, Shakir ve Zahid (2014) tarafından yapılan “Textbook Evaluation of ‘English for Academic Purposes’ by British Council (İngiliz konseyi tarafından önerilen English for Academic Purposes kitabının incelenmesi)” adlı çalışmada Pakistan’da

okutulan English for Academic Purposes adlı kitap incelenmiştir. Kitabı incelemek için Bloom'un öğrenme alanları taksonomisi kullanılmıştır. Araştırmacılar kitabı Bloom taksonomisi yardımıyla bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlarda incelemiştir. Araştırmanın sonucunda English for Academic Purposes kitabının İngilizce öğretiminde öğrencilere daha akıcı olmaları konusunda yardımcı olduğu ve öğrencilerin kendine güvenini artırıcı etkilerinin olduğu gözlemlenmiştir. Kitapta günlük kullanımda işe yarayan birçok aktivitenin olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca kitabın, öğrencilerin kişisel düşüncelerine odaklanarak onların eleştirel düşüncelerine yardımcı olduğu sonucuna varılmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli, veri toplama araçları ve verilerin analizine yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada betimsel araştırma türlerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel araştırmalar, verilen bir durumu olabildiğince tam ve dikkatli bir şekilde tanımlar (Büyüköztürk ve diğerleri, 2011: 21). Tarama modelleri geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekilde, onları herhangi bir şekilde değiştirmeden betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Tarama modellerinden genel tarama modeli ise, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2005: 79).

3.2. Evren ve Örneklem

2014-2015 eğitim öğretim yılında, Diyarbakır İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan bilgiler doğrultusunda Tablo 3.1 hazırlanmıştır.

Diyarbakır'ın merkez ilçe ve merkez ilçelere bağlı köy ilkokullarda 170 İngilizce öğretmenin görev yaptığı, bunların 144'ünün 3. sınıfların derslerine girdiği tespit edilmiştir. Diyarbakır ili merkez ilçelerindeki özel ilkokullarda 41 İngilizce öğretmeni görev yapmaktadır. Bunların 37'sinin 3. sınıfların derslerine girdiği tespit edilmiştir. Araştırmanın evrenini, Diyarbakır ili merkez ilçelerindeki devlet ve özel okullarda, 3. sınıfların derslerine giren toplam 181 İngilizce öğretmeni oluşturmaktadır.

Araştırmada devlet ilkokullarında 3. sınıfların dersine giren 105 İngilizce öğretmenine, özel ilkokullarda 3. sınıfların dersine giren 34 İngilizce öğretmenine, toplamda 139 öğretmene ulaşılabilinmiştir. Araştırmada yer alan İngilizce öğretmen örneklemini Diyarbakır merkez ilçelerindeki devlet ve özel ilkokullarda görev yapan İngilizce öğretmenlerinin % 77' sini oluşturmaktadır.

Tablo 3.1.Evrene ve Örneklem Alınan Okul, Öğretmen Sayılarının İlçelere Göre Dağılımı

İlçeler	Evren							
	Devlet	Devlet	Devlet	Özel	Özel	Özel	Devlet	Özel
	İlkokul	Okullarında	Okullarında	İlkokul	İlkokullarda	İlkokullarında	Okullarında	İlkokullarda
	Sayısı	Görev	3.Sınıf	Sayısı	Görev	3.Sınıf	Örneklem	Örneklem
		Yapan	Derslerine		Yapan	Derslerine	Alınan	Alınan
		İngilizce	Giren		İngilizce	Giren	Öğretmen	Öğretmen
		Öğretmen	Öğretmenler		Öğretmeni	Öğretmenler	Sayısı	Sayısı
		Sayısı			Sayısı			
Kayapınar	44	52	45	9	28	26	32	25
Bağlar	56	58	51	1	3	2	39	2
Yenişehir	47	42	32	-	-	-	23	-
Sur	81	18	16	2	10	9	11	7
Toplam	228	170	144	12	41	37	105	34

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak Çelik (2011) tarafından geliştirilen yabancı dil ders kitabı ve takımlarına (öğrenci çalışma kitabı, öğretmen kılavuz kitabı, ders kitabı) ilişkin öğretmen görüşlerini almayı amaçlayan “Ders Kitabı Değerlendirme Ölçeği” kullanılmıştır. Uygulanan ölçek 48 maddelik beşli likert tipi ölçekten oluşmaktadır. Beşli likert tipi ölçeğinin uygulandığı Ders Kitabı Değerlendirme Ölçeğinde; Kesinlikle Katılmıyorum, Katılmıyorum, Kararsızım, Katılıyorum, Kesinlikle Katılıyorum ifadeleri kullanılmış ve bu ifadeler 1’den 5’ e kadar kodlanmıştır. Kodlama şu şekildedir: Kesinlikle Katılmıyorum: 1, Katılmıyorum: 2, Kararsızım: 3, Katılıyorum: 4, Kesinlikle Katılıyorum: 5 olarak girilmiştir.

3.3.1. Ders Kitabı İnceleme Ölçeği

Birbirinden farklı iki tane ilkokul 3. Sınıf İngilizce ders kitabı hakkında öğretmen görüşlerini belirlemek için Çelik (2011) tarafından hazırlanmış ölçek kullanılmıştır. Ölçek 4 bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm kişisel bilgileri, ikinci bölüm ders kitabı ile ilgili maddeleri, üçüncü bölüm çalışma kitabı ile ilgili maddeleri, dördüncü bölüm ise öğretmen kılavuz kitabı ile ilgili maddeleri içermektedir. Ölçekte toplam 48 madde bulunmaktadır.

Ölçek, Ders Kitabı, Öğretmen Kitabı ve Çalışma Kitabı olmak üzere 3 alt başlıkta toplanmıştır. Ders kitabına ilişkin bulgular incelenirken ölçek maddeleri Biçimsel Özellikler, İçerik, Alıştırma ve Etkinlikler, Dilbilgisi, Dört Dil Becerisi, Kelime Öğrenimi başlıkları altında toplanmıştır. Öğretmen kılavuz kitabına ilişkin bulgular Biçimsel Özellikler, Yöntem Bilgisi, Sınama Durumları başlıkları altında toplanmıştır. Çalışma kitabına ilişkin bulgular ise Biçimsel Özellikler ve Alıştırma/Etkinlikler başlıkları altında incelenmiştir. Çelik (2011) tarafından hazırlanan ölçeğin Cronbach alpha katsayısı 0.96 olarak bulunmuştur. Araştırmacının bulduğu Cronbach alpha katsayısı 0.97'dir.

3.4. Verilerin Toplanması

Öğretmenlerin ilkokul 3. sınıf devlet okulu İngilizce ders kitabı ile Family and Friends 3. sınıf İngilizce ders kitabına ilişkin görüşlerini almak amacıyla Diyarbakır İl Millî Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alındıktan sonra Çelik (2011)'in İngilizce ders kitabı değerlendirme ölçeği, 2014–2015 öğretim yılının ikinci döneminde uygulanmıştır.

3. 5.Verilerin Çözümlemesi

Katılımcıların cevapları Tablo 3.2' deki belirtke tablosuna göre alt kategorilere bölünerek, SPSS 17 ile yüzde (%), frekans (f) istatistikleri ile incelenmiş olup veriler tablolaştırılarak sunulmuştur. Ayrıca araştırma için alınan örneklem puanlarının normal dağılıma sahip olup olmadığını anlamak için Kolmogrov-Smirnov testi uygulanmıştır. Araştırma için toplanan verilere yapılan normallik testi sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği sonucuna varılmıştır($p>0,05$). Bundan dolayı verilerin analizinde parametrik testlerden T. testi uygulanmıştır

Tablo 3. 2. Ders Kitabı Değerlendirme Ölçeği Belirtke Tablosu

Materyalin Adı	Alt Kategoriler	Madde Sayısı
Ders Kitabı	Biçimsel özellikleri	8
	İçerik	5
	Alıştırmalar/Etkinlikler	6
	Dilbilgisi	2
	Dört Dil Becerisi	4
	Kelime Öğrenimi	2
Öğrenci Çalışma Kitabı	Biçimsel Özellikler	2
	Alıştırmalar/Etkinlikler	8
Öğretmen Kılavuz Kitabı	Biçimsel Özellikler	3
	Yöntem Bilgisi	5
	Sınama Durumları	3
Toplam		48

Tablo 3.2’de görüldüğü üzere ders kitabı altı boyut 27 maddeden, öğrenci çalışma kitabı iki boyut 10 maddeden, öğretmen kılavuz kitabı üç boyut 11 maddeden oluşmaktadır. Ders kitabı, öğretmen kılavuz kitabı ve öğrenci çalışma kitaplarında ortak olarak biçimsel özellikler boyutuna dikkat edilmiştir. Toplam 48 maddeden oluşan ölçeğin en fazla madde sayısı barındıran boyutu 13 madde ile biçimsel özellikler boyutudur. Çelik (2011) tarafından hazırlanan İngilizce Ders Kitabı Değerlendirme Ölçeğinde, biçimsel özellikler ile ilgili madde sayısının fazla olmasında, öğrencinin ve öğretmenin ders kitabı ve takımıyla ilk buluşmasına, ilgi çekiciliğe önem veriyor olması neden olmuş olabilir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin Diyarbakır ili devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitabı ve takımı ile özel okullarda okutulan 3. sınıf “Family and Friends” İngilizce ders kitabı ve takımına ilişkin görüşleri incelenmiş ve analizler sonucu elde edilen bulgular tablolaştırılarak sunulmuştur.

4.1: 3. Sınıf Family and Friends İngilizce Ders Kitabına İlişkin Bulgular

Bu alt probleme cevap bulmak amacıyla katılımcılara verilen ders kitabı değerlendirme ölçeği 48 maddeden oluşmakta, Ders Kitabına ilişkin 1.-27. maddeleri, Öğretmen Kılavuz Kitabına ilişkin 28.-38. maddeleri ve Öğrenci Çalışma Kitabına ilişkin 39.-48. maddeleri içermektedir.

Ders kitabına ilişkin bulgular incelenirken ölçek maddeleri (ilk 27 madde) Biçimsel Özellikler, İçerik, Alıştırma ve Etkinlikler, Dilbilgisi, Dört Dil Becerisi, Kelime Öğrenimi boyutlarında incelenmiştir. Öğretmenlerin ders kitabının bu altı boyutuna ilişkin görüşlerini belirttikleri ölçek maddelerine verdikleri cevaplar, yüzde, frekans istatistikleri ile incelenmiş ve Tablo 4.1’ de (%) ve (f) olarak sunulmuştur.

Tablo 4.1: 3. Sınıf Family and Friends İngilizce Ders Kitabına İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler

Ders Kitabı Biçimsel Özellikler Boyutu	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		N Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1.Ders kitabının genel görünüşü öğrencileri öğrenmeye özendirilmektedir	0	0	0	0	6	17,6	19	55,9	9	26,5	34
2.Ders kitabının düzeni estetik ve kolaylaştıracak şekilde tasarlanmıştır	0	0	1	2,9	4	11,8	21	61,9	8	23,5	34
3.Ders kitabında kullanılan yazı büyüklüğü (punto) ve biçimi öğrencilerin kolay okuyabileceği düzeydedir	0	0	1	2,9	4	11,8	15	44,1	14	41,2	34
4.Ders kitabında kullanılan görseller (resim, tablo ve şekiller) öğrencilerin ilgisini çekebilecek nitelikte olup uygun yerlerde kullanılmıştır.	0	0	2	5,9	7	20,6	12	35,3	13	38,2	34
5.Ders kitabında, kitabın kullanımına ilişkin yeterli açıklama bulunmaktadır.	1	2,9	3	8,8	6	17,6	19	55,9	5	14,7	34
6.Ders kitabında yer alan sözlük öğrencilerin kelime dağarcıklarını geliştirmelerine yardımcı olacak niteliktedir.	0	0	1	2,9	6	17,6	15	44,1	12	35,3	34
7.Ders kitabında her konunun sonunda öğrencilerin bireysel çalışmalarına imkân veren kaynakça bölümü bulunmaktadır.	2	5,9	8	23,5	6	17,6	10	29,4	8	23,5	34
8.Ders kitabı kaset CD gibi yeterli ücretsiz ek materyallerle desteklenmektedir.	0	0	2	5,9	8	23,5	8	23,5	16	47,1	34
Ders kitabı içerik Boyutu											
9.Kitaptaki içerik öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verebilecek niteliktedir.	1	2,9	3	8,8	4	11,8	20	58,8	6	17,6	34
10.Ders kitabının içeriği İngilizcenin kültürel özelliğini yansıtmaktadır.	1	2,9	1	2,9	5	14,7	21	61,9	6	17,6	34
11.Ders kitabının içeriği gerçek yaşamda işe yarar niteliktedir.	0	0	3	8,8	7	20,6	16	47,1	8	23,5	34
12.Ders kitabındaki okuma parçaları öğrencilerin yaş, gelişim özellikleri ve ilgilerine uygundur.	1	2,9	2	5,9	5	14,7	21	61,8	5	14,7	34
13.Ders kitabındaki okuma parçaları öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarını karşılayacak niteliktedir.	1	2,9	9	26,5	15	44,1	15	44,1	9	26,5	34
Ders Kitabı Alıştırmalar/Etkinlikler											
14.Kitapta öğrencilerin öğrenmelerini sağlayacak etkinliklere yer verilmiştir.	0	0	2	5,9	4	11,8	19	55,9	9	26,5	34
15.Ders kitabındaki alıştırma/etkinlikler öğrencilerin gerçek durumlardaki iletişim becerilerinin gelişmesine desteklemektedir.	1	2,9	1	2,9	9	26,5	19	55,9	4	11,8	34
16.Ders kitabındaki etkinlikler öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına uygundur.	0	0	2	5,9	12	35,3	15	44,1	5	14,7	34
17.Ders kitabındaki etkinlikler gerçek yaşamda kullanılabilir niteliktedir.	0	0	1	2,9	12	35,3	15	44,1	6	17,6	34
18.Ders kitabındaki etkinlikler yaratıcılığı destekleyecek niteliktedir.	3	8,8	3	8,8	11	32,4	12	35,3	5	14,7	34
19.Ders kitabındaki etkinlikler öğrencilerin dört dil becerisini dengeli olarak geliştirmesine yardımcı olabilecek niteliktedir.	1	2,9	4	11,8	5	14,7	15	44,1	9	26,5	34
Ders Kitabı Dilbilgisi Boyutu											
20.Ders kitabındaki dilbilgisi yapıları, basitten karmaşığa, kolaydan zora doğru verilmiştir.	0	0	1	2,9	3	8,8	19	55,9	11	32,4	34
21.Ders kitabındaki dilbilgisi konuları, daha önce öğrenilen konularla ilişkilendirilerek verilmektedir.	0	0	2	5,9	3	8,8	16	47,1	13	38,2	34

Tablo 4.1'in Devamı

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	n
Ders Kitabı Dört Dil Becerisi Boyutu											
22.Ders kitabında öğrencilerin İngilizce dinleme becerisinin gelişmesini destekleyen yeterli etkinlik/alıştırmaya yer verilmiştir.	0	0	3	8,8	5	14,7	13	38,2	13	38,2	34
23.Ders kitabında öğrencilerin İngilizce konuşma becerisinin gelişmesini destekleyen yeterli etkinlik/alıştırmaya yer verilmiştir.	0	0	3	8,8	6	17,6	14	41,2	11	32,4	34
24.Ders kitabında öğrencilerin İngilizce okuma becerisinin gelişmesini destekleyen yeterli etkinlik/alıştırmaya yer verilmiştir.	1	2,9	4	11,8	5	14,7	14	41,2	10	29,4	34
25.Ders kitabında öğrencilerin İngilizce yazma becerisinin gelişmesini destekleyen yeterli etkinlik/alıştırmaya yer verilmiştir.	1	2,9	7	20,6	4	11,8	14	41,2	8	23,5	34
Ders Kitabı Kelime Öğrenimi Boyutu											
26.Ders kitabında kelimelerin anlamlı ilişkiler içinde öğrenilmesini destekleyici farklı etkinliklere yer verilmiştir	0	0	5	14,7	2	5,9	17	50,0	10	29,4	34
27.Ders kitabında kelimelerin telaffuzlarını kolaylaştıracak etkinliklere/alıştırmalara yer verilmiştir.	2	5,9	0	0	8	23,5	13	38,2	11	32,4	34

Öğretmenlerin ders kitabı ve takımına ilişkin öğretmen görüşleri belirtilirken, ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ ve ‘Katılmıyorum’ seçenekleri olumsuz görüş olarak birlikte değerlendirilmiştir. ‘Katılıyorum’ ve ‘Tamamen Katılıyorum’ seçenekleri de olumlu görüş olarak birlikte değerlendirilmiştir. Bunun yapılmasındaki amaç sonuçların daha belirgin olarak görülebilmesidir.

Tablo 4.1 incelendiğinde, 3. sınıf Family and Friends İngilizce ders kitabının **biçimsel özellik boyutuna ilişkin**; öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (ortalama %77) ders kitabının görüntüsünün ilgi çekici olduğuna, biçimsel özelliklerinin estetik olup kullanımı kolaylaştıracak şekilde tasarlandığına, kullanılan yazı büyüklüğünün ve biçiminin kolaylaştırıcı nitelikte olduğuna, kullanılan görsellerin öğrenci ilgisini çektiğine, ders kitabının kullanımına ilişkin yeterli açıklama içerdiğine, ders kitabındaki sözlüğün öğrencilerin kelime dağarcığını geliştirdiğine, ders kitabının kaset, CD gibi ücretsiz materyallerle desteklendiğine ilişkin olumlu yönde görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin yarısının (%53) ders kitabında yer alan kaynakça bölümünün öğrencilerin bireysel çalışmalarına imkân verdiğine ilişkin olumlu yönde görüş belirttikleri görülmektedir. Özetle 3. sınıf Family and Friends İngilizce ders kitabının biçimsel özelliklerini öğretmenlerin beğendikleri; ancak kaynakça bölümünün öğrencilerin bireysel çalışmalarına imkân verdiğine ilişkin maddeye daha düşük oranda (%50) olumlu yönde görüş belirttikleri bulgusu elde edilmiştir.

Tablo 4.1 incelendiğinde, 3. sınıf Family and Friends İngilizce ders kitabının **içerik boyutuna ilişkin**; öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (ortalama %75), ders kitabı içeriğinin öğrenci ihtiyaçlarına cevap verebildiğine, kültürel özellikleri yansıttığına, ders kitabı içeriğinin günlük yaşamda işe yarar olduğuna, içeriğin öğrenci yaş, gelişim özellikleri ve ilgilerine uygun olduğuna, okuma parçalarının öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte olduğuna ilişkin olumlu yönde görüş belirttiği görülmektedir.

Tablo 4.1'e bakıldığında, 3. Sınıf Family and Friends İngilizce ders kitabının **alıştırmalar/etkinlikler boyutuna ilişkin**; öğretmenlerin çoğunluğunun (ortalama %68), ders kitabının öğrenci öğrenmelerini sağlayacak etkinliklere yer verdiğine, ders kitabındaki etkinliklerin öğrencilerin gerçek durumlardaki iletişim becerilerinin gelişmesini desteklediğine, ders kitabındaki etkinliklerin öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olduğuna, ders kitabı etkinliklerinin gerçek yaşamda kullanılabilir olduğuna, etkinliklerin dört dil becerisini dengeli olarak geliştirdiğine ilişkin olumlu yönde görüş belirttikleri görülürken, öğretmenlerin yarısının (%50) ders kitabındaki etkinliklerin yaratıcılığı geliştirdiğine ilişkin olumlu yönde görüş belirttikleri görülmektedir. Özetle öğretmenlerin, 3. sınıf Family and Friends İngilizce ders kitabının **alıştırmalar/etkinlikler** boyutunu çoğunlukla beğendikleri, yaratıcılığı geliştirmeye ilişkin maddeye daha düşük oranda olumlu görüş belirttikleri bulgusu elde edilmiştir.

Tablo 4.1'e bakıldığında, 3. Sınıf Family and Friends İngilizce ders kitabının **dilbilgisi boyutuna ilişkin**; öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (ortalama %87), dilbilgisi yapılarının basitten karmaşığa sıralamasıyla yer aldığına, dilbilgisi konularının daha önceden öğrenilen konularla ilişkilendirilerek verildiğine ilişkin olumlu yönde görüş belirttikleri görülmektedir.

Tablo 4.1' e bakıldığında, 3. Sınıf Family and Friends İngilizce ders kitabının **dört temel dil becerisi boyutuna ilişkin**; öğretmenlerin çoğunluğunun (ortalama %72), dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin gelişmesini destekleyen yeterli etkinliklere yer verdiğine ilişkin olumlu yönde görüş belirttikleri görülmektedir.

Tablo 4.1' e bakıldığında, 3. Sınıf Family and Friends İngilizce ders kitabının **kelime öğrenimi boyutuna ilişkin**; öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (ortalama %75), ders kitabındaki kelimelerin anlamlı ilişkiler içinde öğrenilmesini destekleyici etkinlikler

içerdiğine, kitapta yer alan kelimelerin telaffuzlarını kolaylaştıracak etkinliklere yer verdiğine ilişkin olumlu yönde görüş belirttikleri görülmektedir.

Tablo 4.1 incelendiğinde, genel olarak ders kitabının incelendiği altı boyuta yönelik (içerik, dilbilgisi, dört temel dil becerisi, kelime öğretimi, biçimsel özellikler, alıştırmalar/etkinlikler) genel olarak yüksek oranda olumlu görüş belirtildiği görülmektedir. Öğretmenlerin ders kitabında bulunan alıştırmalar etkinliklerinin yaratıcılığı geliştirdiği, kaynakçanın bireysel çalışmayı desteklediği ile ilgili iki maddeye daha düşük oranda olumlu yanıt vermesi, onların öğrencilerde öz düzenleme, ırsak düşünme yetilerinin gelişimine önem verdiklerini göstermektedir.

4.2: 3. Sınıf Family and Friends İngilizce Öğretmen Kılavuz Kitabına İlişkin

Bulgular

3. sınıf Family and Friends Öğretmen Kılavuz Kitabına ilişkin bulgular incelenirken, ölçek maddeleri (28.-38. Maddeler) Biçimsel Özellikler, Yöntem Bilgisi ve Sınama Durumları boyutlarında incelenmiştir. Öğretmenlerin, öğretmen kılavuz kitabının bu üç boyutuna ilişkin görüşlerini belirttikleri ölçek maddelerine verdikleri cevaplar yüzde, frekans istatistikleri ile incelenmiş ve Tablo 4.2’de (%) ve (f) olarak sunulmuştur.

Tablo 4.2: 3.Sınıf Family and Friends İngilizce Dersi Öğretmen Kılavuz Kitabına İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler

Öğretmen Kılavuz Kitabı Biçimsel Özellikler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		N Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
28.Öğretmen kitabının düzeni estetik kullanımı kolaylaştıracak şekilde tasarlanmıştır.	2	5,9	2	5,9	7	20,6	7	20,6	16	47,1	34
29.Öğretmen kitabında öğretmenlerin araştırma yapmalarına imkân veren kaynakça bölümü bulunmaktadır.	1	2,1	2	5,9	7	20,6	8	23,5	16	47,1	34
30.Kitapta, ders kitabının kullanımına ilişkin yeterli açıklama bulunmaktadır	0	0	1	2,9	9	26,5	11	32,4	13	38,2	34
Öğretmen Kılavuz Kitabı Yöntem Bilgisi											
31.Kitapta her ders için öğretmenlere yardımcı olabilecek yöntem bilgisi bulunmaktadır	0	0	2	5,9	11	32,4	10	29,4	11	32,4	34
32.Kitapta, öğretmenlere kaynaklık yapacak yeterli ek alıştırma bulunmaktadır	2	5,9	1	2,9	12	35,3	8	23,5	11	32,4	34
33.Kitapta, öğretmenlere İngilizcenin kültürel özellikleri ile ilgili yardımcı olacak gerekli açıklamalar bulunmaktadır.	1	2,9	5	14,7	4	11,8	7	20,6	17	50,0	34
34.Kitap, öğrencilerin derse katılmalarının sağlanmasında öğretmene yardımcı olmaktadır.	0	0	3	8,8	6	17,6	9	26,5	16	47,1	34
35.Öğretmen kitabı, öğretmenlerin öğrenim becerilerini geliştirmelerine yönelik güven kazanmaları konusunda öğretmene rehberlik etmektedir.	0	0	3	8,8	7	20,6	10	29,4	14	41,2	34
Öğretmen Kılavuz Kitabı Sınama Durumları											
36.Kitapta her bölüm için süreç değerlendirme testlerine yer verilmektedir.	1	2,9	1	2,9	4	11,8	11	32,4	17	50,0	34
37.Öğretmen kitabında, dersteki uygulamaların (öğretme-öğrenme etkinliklerinin ne derece işe yaradığının) değerlendirmesine yönelik faydalı öneriler bulunmaktadır.	0	0	3	8,8	4	11,8	10	29,4	19	55,9	34
38.Öğretmen kitabında, öğrenci başarısının değerlendirilmesine yönelik faydalı öneriler bulunmaktadır.	0	0	3	8,8	4	11,8	12	35,3	15	44,1	34

Tablo 4.2 incelendiğinde, 3. sınıf Family and Friends İngilizce öğretmen kılavuz kitabının **biçimsel özellik boyutuna ilişkin**; öğretmenlerin çoğunluğunun (ortalama %70), estetik ve kullanımı kolaylaştırıcı şekilde tasarlandığı, öğretmenlerin araştırma yapmalarına imkan veren kaynakça bölümü bulunduğu, ders kitabı kullanımına yönelik yeterli açıklama bulundurduğu yönünde olumlu görüş belirttikleri görülmektedir.

Tablo 4.2 incelendiğinde, 3. sınıf Family and Friends İngilizce öğretmen kılavuz kitabının **yöntem bilgisi boyutuna ilişkin**; öğretmenlerin çoğunluğunun (ortalama %70) , öğretmenlere yardımcı olabilecek kadar yöntem bilgisi bulunduğu, kültürel özellikler ile ilgili yardımcı açıklamalar bulunduğu, derse katılımı sağlamada öğretmene yardımcı olduğuna, öğretmenlerin öğrenim becerilerini geliştirmeye yönelik güven kazanmalarına ilişkin olumlu yönde görüş belirttikleri görülürken, öğretmenlerinin yarısından fazlasının

(%56) yeterli ek alıştırma yaptığı yönünde olumlu görüş belirttikleri görülmektedir. Özetle 3. sınıf Family and Friends İngilizce öğretmen kılavuz kitabının **yöntem bilgisi boyutuna ilişkin** öğretmenlerin, genel olarak olumlu yönde görüş belirttikleri; ancak yeterli ek alıştırma yaptığına ilişkin maddeye daha düşük oranda olumlu yanıt verdikleri bulgusu elde edilmiştir.

Tablo 4.2 incelendiğinde, 3. sınıf Family and Friends İngilizce öğretmen kılavuz kitabının **sınama durumları boyutuna ilişkin**; öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (ortalama %82) her bölümde süreç değerlendirme testlerine yer verildiğine, dersteki uygulamaların ve öğrenci başarısının değerlendirilmesine yönelik faydalı öneriler bulunduğu ilişkin olumlu yönde görüş belirttikleri görülmektedir.

4.3: 3. Sınıf Family and Friends İngilizce Çalışma Kitabına İlişkin Bulgular

3. sınıf Family and Friends Öğrenci Çalışma Kitabına ilişkin bulgular incelenirken, ölçek maddeleri (39.-48. Maddeler) Biçimsel Özellikler, Alıştırma/Etkinlikler boyutlarında incelenmiştir. Öğretmenlerin, çalışma kitabının bu iki boyutuna ilişkin görüşlerini belirttikleri ölçek maddelerine verdikleri cevaplar yüzde, frekans istatistikleri ile incelenmiş ve Tablo 4.3’de (%) ve (f) olarak sunulmuştur.

Tablo 4.3: 3. Sınıf Family and Friends İngilizce Dersi Öğrenci Çalışma Kitabına İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler

Öğrenci Çalışma Kitabı Biçimsel Özellikler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
39.Çalışma kitabının düzeni estetik ve kullanımı kolaylaştıracak şekilde düzenlenmiştir.	1	2,9	2	5,9	7	20,6	11	32,4	13	38,2	34
40.Kitapta, öğrencilere verilen yönergeler anlaşılabilir bir dille yazılmıştır.	1	2,9	3	8,8	6	17,6	12	35,3	12	35,3	34
Çalışma Kitabı Alıştırmalar/Etkinlikler											
41.alışma kitabındaki araştırmalar/etkinlikler öğrencilerin gelişim ve öğrenme özellikleri için uygundur.	2	5,9	0	0	5	14,7	12	35,3	15	44,1	34
42.Kitaptaki etkinlikler öğrencilerin ilgisini çekebilecek özelliktedir.	0	0	1	2,9	8	23,5	11	32,4	14	41,2	34
43.Çalışma kitabındaki araştırmalar/etkinlikler öğrencilerin öğrenme isteklerini artırarak derse güdülenmelerini sağlamaktadır.	0	0	2	5,9	6	17,6	9	26,5	17	50,0	34
44.Çalışma kitabında öğrencilerin iletişim becerilerinin gelişmesini destekleyen gerçek durumlara dayalı araştırmalara yer verilmiştir.	1	2,9	1	2,9	6	17,6	10	29,4	16	47,1	34

Tablo 4.3'ün Devamı

Öğrenci Çalışma Kitabı Biçimsel Özellikler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Toplam n
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
45. Çalışma kitabında öğrencileri yaratıcı cevaplar vermeye yönlendiren araştırmalar/etkinlikler bulunmaktadır.	3	8,8	2	5,9	6	17,6	11	32,4	12	35,3	34
46. Çalışma kitabında öğrencilerin öğrendiklerinin kalıcılığını sağlayan yeterli araştırmalar/etkinliklere yer verilmiştir.	2	5,9	1	2,9	5	14,7	8	23,5	18	52,9	34
47. Çalışma kitabındaki araştırmalar öğrencilerin dört dil becerisini dengeli olarak geliştirmesine yardımcı olabilecek niteliktedir.	1	2,9	3	8,8	4	11,8	10	29,4	16	47,1	34
48. Çalışma kitabında kelime öğrenimini kolaylaştıracak yeterli sayıda çeşitli etkinliklere yer verilmiştir	0	0	3	8,8	4	11,8	9	26,5	18	52,9	34

Tablo 4.3 incelendiğinde, 3. sınıf Family and Friends İngilizce dersi öğrenci çalışma kitabının **biçimsel özellik boyutuna ilişkin**; öğretmenlerin çoğunluğunun (ortalama %71), çalışma kitabının düzenini estetik ve kullanımı kolay şekilde olduğuna, öğrenci yönergelerinin anlaşılır bir dille yazıldığına ilişkin olumlu yönde görüş belirttikleri görülmektedir.

Tablo 4.3 incelendiğinde, 3. sınıf Family and Friends İngilizce dersi öğrenci çalışma kitabının **alıştırmalar/etkinlikler boyutuna ilişkin**; öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (ortalama %77), çalışma kitabındaki alıştırmaların öğrenci gelişim özelliklerine uygun, öğrenci açısından ilgi çekici ve güdüleyici olduğuna, öğrencilerin iletişim becerilerini destekleyen günlük yaşama dayalı etkinlikler bulunduğuna, öğrencilerin yaratıcı düşünmeye yönlendiren, öğrenme kalıcılığını sağlayan, dört dil becerisinin dengeli gelişmesine yardımcı olacak etkinlikler bulunduğuna ilişkin olumlu yönde görüş belirttikleri görülmektedir.

4.4: Devlet Okullarında Okutulan 3. Sınıf İngilizce Kitabına İlişkin Bulgular

Ders kitabına ilişkin bulgular incelenirken ölçek maddeleri (ilk 27 madde) Biçimsel Özellikler, İçerik, Alıştırma ve Etkinlikler, Dilbilgisi, Dört Dil Becerisi, Kelime Öğrenimi boyutlarında incelenmiştir. Öğretmenlerin ders kitabının bu altı boyutuna ilişkin görüşlerini belirttikleri ölçek maddelerine verdikleri cevaplar, yüzde, frekans istatistikleri ile incelenmiş ve Tablo 4.4' de (%) ve (f) olarak sunulmuştur.

Tablo 4. 4: Devlet Okullarında Okutulan 3. Sınıf İngilizce Ders Kitabına İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katlıyorum		Kesinlikle Katlıyorum		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	N
Ders Kitabı Biçimsel Özellikler Boyutu											
1.Ders kitabının genel görünüşü öğrencileri öğrenmeye özendirir	7	6,7	25	23,8	16	15,2	9	8,6	48	45,7	105
2.Ders kitabının düzeni estetik ve kolaylaştıracak şekilde tasarlanmıştır	13	12,4	36	34,3	16	15,2	4	3,8	36	34,3	105
3.Ders kitabında kullanılan yazı büyüklüğü (punto) ve biçimi öğrencilerin kolay okuyabileceği düzeydedir	3	2,9	11	10,5	13	12,4	21	20,0	57	54,3	105
4.Ders kitabında kullanılan görseller (resim,tablo ve şekiller) öğrencilerin ilgisini çekebilecek nitelikte olup uygun yerlerde kullanılmıştır.	8	7,6	18	17,1	20	19,0	17	16,2	42	40,0	105
5.Ders kitabında, kitabın kullanımına ilişkin yeterli açıklama bulunmaktadır.	15	14,3	29	27,6	24	22,9	7	6,7	30	28,6	105
6.Ders kitabında yer alan sözlük öğrencilerin kelime dağarcıklarını geliştirmelerine yardımcı olacak niteliktedir.	9	8,6	36	34,3	18	17,1	8	7,6	34	32,4	105
7.Ders kitabında her konunun sonunda öğrencilerin bireysel çalışmalarına imkan veren kaynakça bölümü bulunmaktadır.	19	18,1	32	30,5	14	13,3	9	8,6	31	29,5	105
8.Ders kitabı kaset CD gibi yeterli ücretsiz ek materyallerle desteklenmekte.	25	23,8	38	36,2	19	18,1	12	11,4	11	10,5	105
Ders Kitabı İçerik Boyutu											
9.Kitaptaki içerik öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verebilecek niteliktedir.	16	15,2	35	33,3	16	15,2	4	3,8	34	32,4	105
10.Ders kitabının içeriği İngilizcenin kültürel özelliğini yansıtmaktadır.	18	17,1	31	29,5	17	16,2	8	7,6	31	29,5	105
11.Ders kitabının içeriği gerçek yaşamda işe yarar niteliktedir.	16	15,2	28	26,7	21	20,0	2	1,9	38	36,2	105
12.Ders kitabındaki okuma parçaları öğrencilerin yaş, gelişim özellikleri ve ilgilerine uygundur.	10	9,5	38	36,2	15	14,3	3	2,9	39	37,1	105
13.Ders kitabındaki okuma parçaları öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarını karşılayacak niteliktedir.	17	16,2	30	28,6	22	21,0	4	3,8	32	30,5	105
Ders Kitabı Alıştırmalar/Etkinlikler											
14.Kitapta öğrencilerin öğrenmelerini sağlayacak etkinliklere yer verilmiştir.	5	4,8	24	22,9	29	27,6	6	5,7	41	39,0	105
15.Ders kitabındaki alıştırmalar/etkinlikler öğrencilerin gerçek durumlardaki iletişim becerilerinin gelişmesine desteklemektedir.	9	8,6	33	31,4	29	27,6	4	3,8	30	28,6	105
16.Ders kitabındaki etkinlikler öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına uygundur.	9	8,6	30	28,6	31	29,5	3	2,9	32	30,5	105
17.Ders kitabındaki etkinlikler gerçek yaşamda kullanılabilir niteliktedir.	14	13,3	31	29,5	21	20,0	3	2,9	36	34,3	105
18.Ders kitabındaki etkinlikler yaratıcılığı destekleyecek niteliktedir.	17	16,2	35	33,3	29	27,6	2	1,9	22	21,0	105
19.Ders kitabındaki etkinlikler öğrencilerin dört dil becerisini dengeli olarak geliştirmesine yardımcı olabilecek niteliktedir.	23	21,9	35	33,3	15	14,3	5	4,8	27	25,7	105
Ders Kitabı Dilbilgisi Boyutu											
20.Ders kitabındaki dilbilgisi yapıları, basitten karmaşığa, kolaydan zora doğru verilmiştir.	18	17,1	24	22,9	14	13,3	3	2,9	46	43,8	105
21.Ders kitabındaki dilbilgisi konuları, daha önce öğrenilen konularla ilişkilendirilerek verilmektedir.	10	9,5	38	36,2	7	6,7	10	9,5	40	38,1	105
Ders Kitabı Dört Dil Becerisi Boyutu											
22.Ders kitabında öğrencilerin İngilizce dinleme becerisinin gelişmesini destekleyen yeterli etkinlik/alıştırmaya yer verilmiştir.	11	10,5	34	32,4	17	16,2	7	6,7	36	34,3	105
23.Ders kitabında öğrencilerin İngilizce konuşma becerisinin gelişmesini destekleyen yeterli etkinlik/alıştırmaya yer verilmiştir	7	6,7	34	32,4	25	23,8	4	3,8	35	33,3	105

Tablo 4.4'ün devamı

	f	Kesinlikle Katılmıyorum	%	f	Katılmıyorum	%	f	Kararsızım	%	f	Katılıyorum	%	f	Kesinlikle Katılıyorum	%	N Toplam
24.Ders kitabında öğrencilerin İngilizce okuma becerisinin gelişmesini destekleyen yeterli etkinlik/alıştırmaya yer verilmiştir.	16	15,2		34	32,4		25	23,8	3	2,9	27	25,7	105			
25.Ders kitabında öğrencilerin İngilizce yazma becerisinin gelişmesini destekleyen yeterli etkinlik/alıştırmaya yer verilmiştir	22	21,0		35	33,3		23	21,9	4	3,8	21	20,0	105			
Ders Kitabı Kelime Öğrenimi Boyutu																
26.Ders kitabında kelimelerin anlamlı ilişkiler içinde öğrenilmesini destekleyici farklı etkinliklere yer verilmiştir	7	6,7		28	26,7		28	26,7	8	7,6	34	32,4	105			
27. Ders kitabında kelimelerin telaffuzlarını kolaylaştıracak etkinliklere/alıştırmalara yer verilmiştir.	22	21,0		23	21,9		25	23,8	8	7,6	27	25,7	105			

Tablo 4.4 incelendiğinde, devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitabının **biçimsel özellik boyutuna ilişkin**; öğretmenlerin yarısından fazlasının (ortalama %53), ders kitabının görüntüsünün ilgi çekici olduğuna, kullanılan görsellerin öğrenci ilgisini çektiğine ilişkin olumlu yönde görüş belirttikleri görülmektedir. Ancak öğretmenlerin yarıya yakınının (ortalama % 46), ders kitabının biçimsel özelliklerinin estetik olup kullanımı kolaylaştıracak şekilde tasarlanmadığına, ders kitabının kullanımına ilişkin yeterli açıklama içermediğine, ders kitabındaki sözlüğün öğrencilerin kelime dağarcığını geliştirmede yeterli olmadığına, ders kitabında yer alan kaynakça bölümünün öğrencilerin bireysel çalışmalarına imkân vermediğine ilişkin olumsuz yönde görüş belirttiği, öğretmenlerin yarısından biraz fazlasının ders kitabının kaset, CD gibi ücretsiz materyallerle desteklenmediğine ilişkin olumsuz yönde görüş belirttiği görülmektedir. Devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitabının **biçimsel özellik boyutuna ilişkin** öğretmenlerin, ders kitabının görüntüsü ve görsellerin ilgi çekiciliğine ilişkin maddeler dışında, genel olarak olumsuz yönde görüş belirttikleri bulgusu elde edilmiştir.

Tablo 4.4 incelendiğinde, devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitabının **içerik boyutuna ilişkin**; öğretmenlerin yarıya yakınının (ortalama %44), içeriğinin öğrenci ihtiyaçlarına cevap veremediğine, kültürel özellikleri yansıtmadığına, ders kitabı içeriğinin günlük yaşamda işe yarar olmadığına, içeriğin öğrenci yaş, gelişim özellikleri ve ilgilerine uygun olmadığına, okuma parçalarının öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarını karşılayamayacak nitelikte olduğuna ilişkin olumsuz yönde görüş belirttiği görülmektedir. Devlet okullarında

okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitabının **içerik boyutuna ilişkin**; öğretmenlerin genel olarak olumsuz yönde görüş belirttikleri görülmektedir.

Tablo 4.4'e bakıldığında, devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitabının **alıştırmalar/etkinlikler boyutuna ilişkin**; öğretmenlerin yarısına yakının (%45), öğrenci öğrenmelerini sağlayacak etkinliklere yer verdiğine ilişkin olumlu yönde görüş belirttikleri; öğretmenlerin yarısından azının (ortalama %44) ders kitabındaki etkinliklerin öğrencilerin gerçek durumlardaki iletişim becerilerinin gelişmesini desteklemediğine, ders kitabındaki etkinlikleri öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olmadığına, ders kitabı etkinliklerini gerçek yaşamda kullanılabılır olmadığına ilişkin olumsuz yönde görüş belirttikleri görülmektedir. Öğretmenlerin yarısının da (%50), ders kitabındaki etkinliklerin yaratıcılığı ve dört dil becerisini dengeli şekilde geliştirmedikğine ilişkin olumsuz yönde görüş belirttikleri görülmektedir.

Tablo 4.4'e bakıldığında, devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitabının **dilbilgisi boyutuna ilişkin**; öğretmenlerin yarısına yakınının (ortalama %47), dilbilgisi yapılarının basitten karmaşığa sıralamasıyla yer aldığına, dilbilgisi konularının daha önceden öğrenilen konularla ilişkilendirilerek verildiğine ilişkin olumlu yönde görüş belirttikleri görülmektedir.

Tablo 4.4'e bakıldığında, devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitabının **dört temel dil becerisi boyutuna ilişkin**; öğretmenlerin yarısına yakınının (ortalama %47) dinleme, okuma, konuşma becerisinin gelişmesini destekleyen yeterli etkinliklere yer verilmediğine ilişkin, öğretmenlerin yarısından biraz fazlasının da yazma becerisinin gelişmesini destekleyen yeterli etkinliklere yer vermediğine ilişkin olumsuz yönde görüş belirttikleri görülmektedir. Öğretmenlerin devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitabının **dört temel dil becerisi boyutuna ilişkin**; genel olarak olumsuz yönde görüş belirttikleri bulgusu elde edilmiştir.

Tablo 4.4'e bakıldığında, devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitabının **kelime öğrenimi boyutuna ilişkin**; öğretmenlerin yarısına yakınının (%48), ders kitabındaki kelimelerin anlamlı ilişkiler içinde öğrenilmesini destekleyici etkinlikler içerdiğine ilişkin olumlu yönde görüş belirttikleri, yarısından azının (ortalama %40), kitapta yer alan kelimelerin telaffuzlarını kolaylaştıracak etkinliklere yer vermediğine ilişkin olumsuz yönde görüş belirttikleri görülmektedir.

4.5: Devlet Okullarında Okutulan 3. Sınıf İngilizce Öğretmen Kılavuz Kitabına İlişkin Bulgular

Devlet Okullarında Okutulan 3. Sınıf İngilizce Öğretmen Kılavuz Kitabına ilişkin bulgular incelenirken, anket maddeleri (28.-38. Maddeler) Biçimsel Özellikler, Yöntem Bilgisi ve Sınama Durumları boyutlarında incelenmiştir. Öğretmenlerin, öğretmen kılavuz kitabının bu üç boyutuna ilişkin görüşlerini belirttikleri anket maddelerine verdikleri cevaplar yüzde, frekans istatistikleri ile incelenmiş ve Tablo 4.5’de (%) ve (f) olarak sunulmuştur.

Tablo 4.5: Devlet Okullarında Okutulan 3. Sınıf İngilizce Kılavuz Kitabına İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler

Öğretmen Özellikler	Kılavuz Kitabı	Biçimsel	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Toplam N
			f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
28.Öğretmen kitabının düzeni estetik kullanımını kolaylaştıracak şekilde tasarlanmıştır.			16	15,2	24	22,9	15	14,3	9	8,6	41	39,0	105
29.Öğretmen kitabında öğretmenlerin araştırma yapmalarına imkan veren kaynakça bölümü bulunmaktadır.			8	7,6	36	34,3	17	16,2	6	5,7	38	36,2	105
30.Kitapta, ders kitabının kullanımına ilişkin yeterli açıklama bulunmaktadır			11	10,5	20	19,0	30	28,6	8	7,6	36	34,3	105
Öğretmen Kılavuz Kitabı Yöntem Bilgisi													
31.Kitapta her ders için öğretmenlere yardımcı olabilecek yöntem bilgisi bulunmaktadır.			10	9,5	34	32,4	24	22,9	6	5,7	31	29,5	105
32.Kitapta, öğretmenlere kaynaklık yapacak yeterli ek alıştırma bulunmaktadır			17	16,2	36	34,3	25	23,8	7	6,7	20	19,0	105
33.Kitapta, öğretmenlere İngilizcenin kültürel özellikleri ile ilgili yardımcı olacak gerekli açıklamalar bulunmaktadır.			23	21,9	36	34,3	16	15,2	7	6,7	23	21,9	105
34.Kitap, öğrencilerin derse katılmalarının sağlanmasında öğretmene yardımcı olmaktadır.			10	9,5	32	30,5	29	27,6	7	6,7	27	25,7	105
35.Öğretmen kitabı, öğretmenlerin öğrenim becerilerini geliştirmelerine yönelik güven kazanmaları konusunda öğretmene rehberlik etmektedir.			10	9,5	40	38,1	27	25,7	8	7,6	20	19,0	105
Öğretmen Kitabı Sınama Durumları													
36.Kitapta her bölüm için süreç değerlendirme testlerine yer verilmektedir.			9	8,6	42	40,0	26	24,8	5	4,8	23	21,9	105
37.Öğretmen kitabında, derste uygulanan (öğretme-öğrenme etkinliklerinin ne derece işe yaradığının) değerlendirilmesine yönelik faydalı öneriler bulunmaktadır.			14	13,3	35	33,3	22	21,0	6	5,7	28	26,7	105
38.Öğretmen kitabında, öğrenci başarısının değerlendirilmesine yönelik faydalı öneriler bulunmaktadır.			12	11,4	34	32,4	24	22,9	5	4,8	30	28,6	105

Tablo 4.5 incelendiğinde, devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce dersi öğretmen kılavuz kitabının **biçimsel özellik boyutuna ilişkin**; öğretmenlerin yarıya

yakınının (ortalama % 43), öğretmen kılavuz kitabının estetik ve kullanımı kolaylaştırıcı şekilde tasarlandığına, öğretmenlerin araştırma yapmalarına imkan veren kaynakça bölümü bulunduğuna, ders kitabı kullanımına yönelik yeterli açıklama bulundurduğuna ilişkin olumlu yönde görüş belirttikleri görülmektedir.

Tablo 4.5 incelendiğinde, devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce dersi öğretmen kılavuz kitabının **yöntem bilgisi boyutuna ilişkin**; öğretmenlerin yarıya yakının (ortalama % 43), öğretmenlere yardımcı olabilecek kadar yöntem bilgisi bulunmadığına, derse katılımı sağlamada öğretmene yardımcı olmadığına, öğretmenlerin öğrenim becerilerini geliştirmeye yönelik güven kazandırmadığına ilişkin olumsuz yönde görüş belirttikleri görülmektedir. Öğretmenlerin yarıdan fazlasının (ortalama % 53), yeterli ek alıştırma bulunmadığına, kültürel özellikler ile ilgili yardımcı açıklamalar bulunmadığına ilişkin olumsuz yönde görüş belirttikleri görülmektedir. Öğretmenlerin devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce dersi öğretmen kılavuz kitabının **yöntem bilgisi boyutuna** ilişkin genel olarak olumsuz görüş belirttikleri bulgusu elde edilmiştir.

Tablo 4.5 incelendiğinde, devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce dersi öğretmen kılavuz kitabının **sınama durumları boyutuna ilişkin**; öğretmenlerin yarıya yakının (ortalama %46), her bölümde süreç değerlendirme testlerine yer verilmediğine, dersteki uygulamaların değerlendirilmesine yönelik faydalı öneriler bulunmadığına, öğrenci başarısının değerlendirilmesine yönelik faydalı öneriler bulunmadığına ilişkin olumsuz yönde görüş belirttikleri görülmektedir. Öğretmenlerin devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce dersi öğretmen kılavuz kitabının **sınama boyutuna** ilişkin genel olarak olumsuz görüş belirttikleri bulgusu elde edilmiştir.

Tablo 4.5' bakıldığında devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce dersi öğretmen kılavuz kitabının biçimsel özellik, yöntem bilgisi, sınama durumları boyutlarına ilişkin biçimsel özellikler boyutu dışında, genel olarak olumsuz yönde görüş belirttikleri görülmektedir.

İngilizce dersi 3. sınıf kazanımlarının başarılı şekilde öğrencilere verilebilmesi, İngilizce öğretim yöntemleri, zaman yöntemi, sınıf yönetimi, materyal tasarımını içine alan bütünlük arz eden bir öğrenme-öğretme sürecinin bütünsel olarak gerçekleşmesine bağlıdır. Kılavuz kitapları öğretmene dersi nasıl ve ne şekilde işleyeceği noktasında

yardımcı olmalıdır. Ders öncesi, ders sırası ve ders sonunda sınama durumlarında neler yapabileceğini sistematik olarak sunmalıdır.

Tablo 4.5'e bağılı olarak şunu söylemek gerekirse, devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce dersi öğretmen kılavuz kitabının, öğretmenler tarafından sınama ve yöntemsel boyutlar açısından yardımcı bulunmadığını ifade etmek mümkündür.

4.6: Devlet Okullarında Okutulan 3. sınıf İngilizce Dersi Öğrenci Çalışma Kitabına İlişkin Bulgular

Devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce dersi öğrenci çalışma kitabına ilişkin bulgular incelenirken, anket maddeleri (39.-48. Maddeler) Biçimsel Özellikler, Alıştırma/Etkinlikler boyutlarında incelenmiştir. Öğretmenlerin, çalışma kitabının bu iki boyutuna ilişkin görüşleri, Tablo 4.6' da (%) ve (f) olarak sunulmuştur.

Tablo 4.6: Devlet Okullarında Okutulan 3. Sınıf İngilizce Dersi Çalışma Kitabına İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler

Öğrenci Çalışma Kitabı Biçimsel Özellikler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Toplam N
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
39.Çalışma kitabının düzeni estetik ve kullanımı kolaylaştıracak şekilde düzenlenmiştir.	15	11,4	34	32,4	24	22,9	5	4,8	30	28,6	105
40.Kitapta, öğrencilere verilen yönergeler anlaşılabilir bir dille yazılmıştır.	19	18,1	18	17,1	29	27,6	11	10,5	28	26,7	105
Çalışma Kitabı Alıştırmalar/Etkinlikler											
41.alışma kitabındaki araştırmalar/etkinlikler öğrencilerin gelişim ve öğrenme özellikleri için uygundur.	13	12,4	29	27,6	26	24,8	6	5,7	31	29,5	105
42.Kitaptaki etkinlikler öğrencilerin ilgisini çekebilecek özelliktedir.	9	8,6	25	23,8	31	29,5	7	6,7	33	31,4	105
43.Çalışma kitabındaki araştırmalar/etkinlikler öğrencilerin öğrenme isteklerini artırarak derse güdülenmelerini sağlamaktadır.	14	13,3	33	31,4	27	25,7	7	6,7	24	22,9	105
44.Çalışma kitabında öğrencilerin iletişim becerilerinin gelişmesini destekleyen gerçek durumlara dayalı araştırmalara yer verilmiştir.	19	18,1	23	21,9	35	33,3	7	6,7	21	20,0	105
45.Çalışma kitabında öğrencileri yaratıcı cevaplar vermeye yönlendiren araştırmalar/etkinlikler bulunmaktadır.	23	21,9	28	26,7	24	22,9	6	5,7	24	22,9	105
46.Çalışma kitabında öğrencilerin öğrendiklerinin kalıcılığını sağlayan yeterli araştırmalar/etkinliklere yer verilmiştir.	16	15,2	35	33,3	25	23,8	5	4,8	24	22,9	105
47.Çalışma kitabındaki araştırmalar öğrencilerin dört dil becerisini dengeli olarak geliştirmesine yardımcı olabilecek niteliktedir.	20	19,0	32	30,5	25	23,8	4	3,8	24	22,9	105
48.Çalışma kitabında kelime öğrenimini kolaylaştıracak yeterli sayıda çeşitli etkinliklere yer verilmiştir	13	12,4	35	33,3	25	23,8	5	4,8	26	24,8	105

Tablo 4.6 incelendiğinde, devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce dersi çalışma kitabının **biçimsel özellik boyutuna ilişkin**; öğretmenlerin yarıya yakının (%44) çalışma kitabının düzenini estetik ve kullanımı kolay şekilde olmadığına ilişkin görüş belirttikleri; yarısından azının (%37) ,öğrenci yönergelerinin anlaşılır bir dille yazıldığına ilişkin olumlu yönde görüş belirttikleri görülmektedir.

Tablo 4.6 incelendiğinde, devlet okullarında Okutulan 3. sınıf İngilizce dersi çalışma kitabının **alıştırmalar/etkinlikler boyutuna ilişkin**; öğretmenlerin yarıya yakının (ortalama % 43), çalışma kitabındaki alıştırmaların, öğrenci gelişim özelliklerine uygun olmadığına, çalışma kitabındaki alıştırmaların öğrenme isteklerini artırarak güdülenme sağlamadığına, öğrencilerin iletişim becerilerini destekleyen günlük yaşama dayalı etkinliklerin yeterli olmadığına, kelime öğrenimini kolaylaştıracak yeterli sayıda alıştırma

bulunmadığına, öğrenme kalıcılığını sağlayan yeterli alıştırmalar bulunmadığına, çalışma kitabındaki etkinliklerin öğrenci açısından ilgi çekici olmadığına, öğrencilerin yaratıcı düşünmeye yönlendiren etkinlikler bulunmadığına ilişkin olumsuz yönde görüş belirttikleri görülmektedir. Öğretmenlerin yarısının da dört dil becerisini dengeli gelişmesine yardımcı olacak alıştırmalar bulunmadığına ilişkin olumsuz yönde görüş belirttikleri görülmektedir.

Devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce dersi öğrenci çalışma kitabının **biçimsel özellik ve alıştırmalar/etkinlikler boyutlarına ilişkin**; öğretmenlerin genel olarak olumsuz yönde görüş belirttikleri bulgusu elde edilmiştir.

4.7: Devlet ve Özel Okullarda Okutulan 3. sınıf İngilizce Ders kitapları ve Takımlarına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Farklılaşp Farklılaşmadığına Yönelik Bulgular

Özel okullarda okutulan 3. sınıf İngilizce “Family and Friends” ders kitabı ve takımı ile devlet okullarında okutulan MEB tarafından ücretsiz olarak dağıtılan 3. sınıf İngilizce ders kitabı ve takımına ilişkin, öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için ilişkisiz örneklem t testi sonuçları aşağıda sunulmaktadır.

Tablo 4.7. 3. Sınıf İngilizce Ders Kitaplarına İlişkisiz Örneklem t Testi Analizi

Gruplar	n	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Devlet okullarındaki katılımcılar	105	2,78	,72	77	-7,15	,001
Özel okullardaki katılımcılar	34	3,74	,49			

Devlet ve özel okullarda okutulan iki İngilizce ders kitabı hakkında öğretmen görüşleri açısından anlamlı bir farklılık olup olmadığını ortaya koymak için yapılan ilişkisiz örneklem t testinde devlet okullarında görev yapan İngilizce öğretmenlerinin görüşlerinin puan ortalaması ($\bar{X}=2,78$) ile özel okullarda görev yapan İngilizce öğretmenlerinin görüşlerinin puan ortalaması ($\bar{X}=3,74$) arasında, özel okullarda okutulan

‘Family and Friends’ 3. sınıf İngilizce ders kitabı lehine anlamlı bir fark görülmektedir ($p=,001 < 0,05$).

Tablo 4.8. 3. Sınıf İngilizce Ders Kitaplarının Öğretmen Kılavuz Kitaplarına İlişkisiz Örneklem t Testi Analizi

Gruplar	n	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Devlet okullarındaki katılımcılar	105	3,11	,94	137	-6,46	,001
Özel okullardaki katılımcılar	34	4,25	,74			

Devlet ve özel okullarda okutulan iki İngilizce ders kitabının öğretmen kılavuz kitapları hakkında öğretmen görüşleri açısından anlamlı bir farklılık olup olmadığını ortaya koymak için yapılan ilişkisiz örneklem t testinde devlet okullarında görev yapan İngilizce öğretmenlerinin görüşlerinin puan ortalaması ($\bar{X}=3,11$) ile özel okullarda görev yapan İngilizce öğretmenlerinin görüşlerinin puan ortalaması ($\bar{X}=4,25$) arasında özel okullarda okutulan ‘Family and Friends’ 3. sınıf İngilizce kılavuz kitabı lehine anlamlı bir fark görülmektedir ($p=,001 < 0,05$).

Tablo 4.9. 3. Sınıf İngilizce Ders Kitaplarının Çalışma Kitaplarına İlişkin İlişkisiz Örneklem t Testi Analizi

Gruplar	n	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Devlet okullarındaki katılımcılar	105	2,83	,95	136	-6,17	,001
Özel okullardaki katılımcılar	34	3,93	,74			

Devlet ve özel okullarda okutulan iki İngilizce ders kitabının çalışma kitapları hakkında öğretmen görüşleri açısından anlamlı bir farklılık olup olmadığını ortaya koymak için yapılan ilişkisiz örneklem t testinde devlet okullarında görev yapan İngilizce öğretmenlerinin görüşlerinin puan ortalaması ($\bar{X}=2,83$) ile özel okullarda görev yapan İngilizce öğretmenlerinin görüşlerinin puan ortalaması ($\bar{X}=3,93$) arasında, özel okullarda okutulan 3. sınıf ‘Family and Friends’ İngilizce çalışma kitabı lehine, anlamlı bir fark görülmektedir ($p=,001 < 0,05$).

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1.TARTIŞMA

Bu bölümde; araştırmada elde edilen bulguların yorumları, araştırmanın alt problemleri ve ilgili alan yazın dikkate alınarak tartışılmıştır.

5.1.1. Family and Friends 3. sınıf İngilizce Ders Kitabı ile Devlet Okullarında Okutulan 3. Sınıf İngilizce Ders Kitabına İlişkin Tartışma

Araştırmaya katılan öğretmenler, özel okullarda okutulan Family and Friends 3. sınıf İngilizce ders kitabını, biçimsel özellikler, içerik ve alıştırmalar/etkinlikler boyutları açısından daha nitelikli bulmuşlardır. Özel okulda görev yapan İngilizce öğretmenlerinin kitap seçimlerinde aktif rol almaları, ‘Family and Friends’ ders kitabı ve takımı lehine olumlu görüş belirtmelerinde etken olabilir. Doyran (1997: 40), çocuklara yönelik hazırlanan ders kitaplarının çocukta yaratıcılık ve estetik bilinç geliştirmeye yönelik yetersizliğin, çocuklarda etkili algılama koşullarını zayıflattığını, biçimsel özellik yönünden iyi tasarlanmış, nitelikli basılmış kitapların öğrenmeyi hızlandırdığını belirtmiştir. 3. sınıf öğrencileri yaşları itibarıyla daha canlı renkli, onların ilgisini çekebilecek şekilde tasarlanmış ders gereçlerine ihtiyaç duymaktadır. Hiçbir çocuk ilgisini çekmeyen bir nesneyi eline alma, içini açıp bakma davranışlarını göstermeyecektir. Devlet okullarında okutulan İngilizce dersi kitaplarının biçimsel özelliklerinin 3. sınıfların gelişim dönemi özelliklerine uygun olarak tasarlanması ve bu anlamda yenilenmesi gerekmektedir.

Devlet okulu 3. sınıf İngilizce ders kitaplarındaki içeriğin etkili bulunmaması öğrencinin, yabancı dilde sözcükleri öğrenirken metin içi anlam kuramamasını dolayısıyla, kelime edinimi becerisini olumsuz etkileyecektir. Demirel (2010: 137), içeriğin öğrenci tarafından kolayca anlaşılacak biçimde, en uygun bir yapıda sergilenmesi gerektiğini, bireyin gelişim ve olgunlaşma düzeyiyle ve kazanımlarla birlikte tutarlı şekilde güncellenmesi gerektiğini belirtmektedir. Devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitabındaki içeriğin güncellenmesi öğrencilerin algılama, transfer becerileri geliştirecektir.

Devlet okullarındaki 3. sınıf İngilizce ders kitaplarının alıştırma/etkinlikler boyutlarının daha az başarılı bulunması, devlet okullarında okuyan öğrencilerin öğrendiklerini pekiştirme, bilgi kavrama basamağında öğrendiklerini uygulama düzeyine çıkaramamalarına neden olacaktır.

Milli Eğitim Bakanlığı ortaokul ve ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin eğitim öğretim faaliyetleri hakkındaki 1989 yılı tarihli yönetmeliğince alıştırma çalışmalarının öğrenmeyi pekiştirme ve kalıcı hale getirme görevi ifade edilmiştir (MEB Ortaokul Ve Ortaöğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Ders Dışı Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri Yönetmeliği, 1989).

Devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitabındaki alıştırmalar/etkinlikler boyutu üzerinde durulması öğrencilerin araştırma istek ve becerileri açısından önemli bulunmaktadır. Özel okullarda okutulan Family and Friends 3. sınıf İngilizce ders kitabının devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitabına göre daha nitelikli bulunmasında, özel okullardaki öğretmenlerin kitap seçiminde özgür olmaları, eğitim-öğretim yılının başında yeni yayınları inceleyip eleyerek karar vermeleri etkili olmuş olabilir. Devlet okullarında ise İngilizce öğretmenlerinin ders kitabını resmiyette seçme imkânı olmaması, kullandıkları yayını eksik bulsalar dahi, TTK' nın onayıyla beş yıla kadar kullanmak zorunda kalmaları, devlet okullarında görev yapan İngilizce öğretmenlerinin olumsuz görüş belirtmesine etkili olmuş olabilir.

Türkiye’de çocuk nüfusu yüksektir. Çocuklarımızdan en yüksek verimi alabilmemiz için onların eğitimlerinde dikkatli olmamız, potansiyellerini yükseltmemiz gerekmektedir. Ders kitaplarını, yabancı dil öğretiminde dikkat edilecek hususlara göre yeniden tasarlamak olumlu sonuçlar verecektir.

5.1.2. Family and Friends 3. sınıf İngilizce Öğretmen Kılavuz Kitabı ile Devlet Okullarında Okutulan 3. Sınıf İngilizce Öğretmen Kılavuz Kitabına İlişkin Tartışma

Devlet okullarında görevli öğretmenlerin 3. sınıf İngilizce öğretmen kılavuz kitabını, sınama boyutunda eksik bulmalarına karşın, özel okullarda görevli öğretmenler özel

okullarda görevli öğretmenler ‘Family and Frineds’ 3.sınıf İngilizce öğretmen kılavuz kitabını sinama boyutunda başarılı bulmuşlardır.

Öğretmen kılavuz kitapları öğretmenin başucu kitabıdır. Öğretmen kılavuz kitabında öğretmene sinama boyutunda eksik yol göstermesi, öğretmenin dersin kazanımlarına ulaşma derecesini doğru değerlendirememesine yol açacaktır.

Çakan (2004: 101), sinama boyutunda planlanan ölçmeler için hangi test türlerinin uygun olduğu, dersin yoklanması gereken kazanımların neler olduğunu doğru tespit edebilme, yazılı yoklama türü testlerin nasıl geliştirilmesi gerektiği bilgi ve becerisi, testlerin güvenilirlik ve geçerliğinin nasıl sağlanacağı, temel test istatistikleri, test puanlarının nasıl kullanılması gerektiği gibi konuların yer aldığını belirtmiştir.

Öğretmen kılavuz kitaplarının öğrenme etkinliklerinin uygulanmasında, değerlendirilmesinde ve geliştirilmesinde büyük önemi vardır. Sinama boyutunda öğretmene eksik rehberlik eden bir kılavuz kitabı, ölçme değerlendirmede hata yapılmasına, dolayısıyla sonraki kazanımın bir öncekiyle ilişkilendirilip dersin sağlıklı ilerlemesine engel olacaktır.

Kılıç ve Seven (2002: 35), öğretmen kılavuz kitaplarını, öğretmenin yaptıracağı etkinlikleri, bunların sırasını ve nasıl yapılacağını göstererek daha kısa zamanda öğrenciye rehberlik edilmesini kolaylaştıran araç olarak tanımlamaktadır. Bu sebeple devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce dersi öğretmen kılavuz kitabının niteliğinin artırılması, disiplin problemlerini azaltacağı gibi etkili öğretme yönetimi sağlayacaktır.

Devlet okullarında görev yapan öğretmenlerin, kılavuz kitaplarının sinama boyutunda yardımcı olmadığını düşünmelerinde, öğretmenlerin üniversite eğitimlerinde ölçme değerlendirme dersindeki eksik öğrenmeleri, kılavuz kitaptaki sinama durumunun anlatımında açıklayıcı bir dil kullanmamaları etkili olmuş olabilir.

5.1.3 Family and Friends 3. sınıf İngilizce Çalışma Kitabı ile Devlet Okullarında Okutulan 3. Sınıf İngilizce Çalışma Kitabına İlişkin Tartışma

Araştırmaya katılan öğretmenlerin devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce dersi öğrenci çalışma kitabının biçimsel özellik ve alıştırmalar/etkinlikler boyutlarına ilişkin;

genel olarak olumsuz yönde görüş belirttikleri, Family and Friends 3. sınıf İngilizce çalışma kitabını daha nitelikli buldukları görülmüştür.

Çalışma kitapları öğrencinin öğrendiği kazanımı pekiştirme, tekrar olanağı bulduğu bir öğretim gerecidir. Kalıcı öğrenmeyi ve bireysel çalışmayı desteklemektedir. Derse aktif katılımı ve öğrendiklerini kullanma, değerlendirme imkânı sağlamakta, araştırma ve eleştirel ruhu geliştirmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, devlet okulunda okutulan 3. sınıf İngilizce çalışma kitabına ilişkin olumsuz görüş belirtmelerinde, ders kitabı değerlendirme ölçeğindeki 41. ve 42. Maddeye ilişkin verdikleri olumsuz görüşlerinden yola çıkarak, öğrencilerin çalışma kitabındaki etkinlikleri bireysel olarak yapmada zorlanmaları, biçimsel özelliklerinin küçük yaş grubu öğrencilerinin ilgisini çekmemesi neden olmuş olabilir.

Araştırma bulguları genel olarak incelendiğinde, araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin, devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitabı ve takımını, özel okulda okutulan Family and Friends 3. sınıf İngilizce ders kitabı ve takımına kıyasla daha az nitelikli buldukları görülmektedir. Bu konuda ders kitabı ve takımının bir bütün olduğu, takımdaki bir kitabın eksik boyutlarının diğer kitaplardaki paralel boyutları olumsuz etkilediği söylenebilir.

5.2. SONUÇLAR

Özel okullarda okutulan 3. sınıf “Family and Friends” İngilizce ders kitabı ve takımı ile devlet okullarında okutulan 3. sınıf ders kitabı ve takımına ilişkin sonuçlara aşağıda yer verilmiştir.

5.2.1. Family and Friends ders kitabı ve takımına ilişkin sonuçlar:

3. sınıf Family and Friends İngilizce ders kitabının **biçimsel özellikler, içerik, dil gibisi, kelime edinimi, alıştırmalar/etkinlikler** boyutlarına ilişkin öğretmenlerin büyük çoğunluğu olumlu görüş belirtmiştir; ancak kaynakça bölümünün öğrencilerin bireysel çalışmalarına imkân verdiğine, yaratıcılığı geliştirdiğine ilişkin maddelere daha düşük

oranda olumlu yönde görüş belirtmişlerdir. Bu noktada İngilizce öğretmenlerinin, öğrencilerin aktif öğrenmelerini, öz düzenleme becerilerini destekleyecek, hayal dünyalarını geliştirip yaratıcı düşüncelerini sağlayacak bir ders kitabı istedikleri, bu noktada Family and Friends 3. sınıf İngilizce ders kitabını kısmen eksik buldukları görülmüştür.

3. sınıf Family and Friends öğretmen kılavuz kitabının **biçimsel özellikler, yöntem bilgisi, sınama durumları** boyutlarına, öğretmenlerin çoğunluğu olumlu yönde görüş belirtmiştir; ancak yeterli ek alıştırma yaptığına ilişkin maddeye daha düşük oranda olumlu görüş belirtmişlerdir. Bu konuda öğretmenlerin, öğrencilerin konuyu tekrar etme ve pekiştirmesini sağlayacak, anlaşılabilirliği kolaylaştıracak ek alıştırmaları önemli buldukları ve bu konuda Family and Friends 3. sınıf İngilizce öğretmen kılavuz kitabını bu konuda kısmen eksik buldukları görülmüştür.

3. sınıf Family and Friends İngilizce çalışma kitabının **biçimsel özellikler ve alıştırmalar/etkinlikler** boyutlarına öğretmenlerin çoğunluğu olumlu yönde görüş belirtmiştir.

5.2.2.Devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitabı ve takımına ilişkin sonuçlar:

Devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitabının **biçimsel özellik, içerik, dil bilgisi, dört temel dil becerisi, kelime öğretimini** boyutlarına ilişkin, öğretmenler genel olarak olumsuz yönde görüş belirtmişlerdir. Devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitabında kısmen olumlu görüş belirttikleri maddeler, içerdiği görsellerin ilgi çekici olduğu, öğrenci öğrenmelerine yer veren etkinlikler içerdiğine dairdir.

Devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce kılavuz kitabının **biçimsel özellik, yöntem bilgisi** boyutlarına ilişkin, öğretmenler genel olarak olumlu yönde görüş, **sınama boyutuna** ilişkin genel olarak olumsuz yönde görüş belirtmiştir.

Devlet okullarında okutulan 3. sınıf İngilizce dersi öğrenci çalışma kitabının **biçimsel özellik ve alıştırmalar/etkinlikler** boyutlarına ilişkin; öğretmenlerin genel olarak olumsuz yönde görüş belirttikleri bulgusu elde edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenler, devlet okulunda okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitabı ve takımı içinde en fazla olumsuz görüş belirttikleri kitap, öğrenci çalışma kitabı olmuştur.

Öğretmenlerin özel okulda okutulan Family and Friends 3. sınıf İngilizce ders kitabı ve takımı ilde devlet okulunda okutulan 3. sınıf İngilizce ders kitabı ve takımına ilişkin görüşlerinde farklılıklar olduğu, Family and Friends ders kitabı ve takımını daha nitelikli buldukları sonucu ortaya çıkmıştır.

5.3. ÖNERİLER

5.3.1.Uygulamaya Yönelik Öneriler

1. Ders kitaplarının öğrencide aktif öğrenme, yansıtıcı düşünme, metabilişsel düşünme becerilerini geliştirecek özelliklere sahip olması beklenir. Çalışma sonuçlarından yola çıkarak İngilizce ders kitaplarındaki kaynakça bölümünün bireysel çalışmayı daha destekler olması beklenmektedir.

2. Alan yazın yaratıcılığın öğrenmenin önemli bir boyutu olduğunu göstermektedir. Çalışma sonuçlarına göre İngilizce ders kitaplarının yaratıcılığı daha çok geliştirmesi beklenmektedir.

3. Devlet okullarında okutulan İngilizce kitapları ve takımlarının niteliğinin artırılması gerekmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu'nun yayınevleriyle 5 yıldan az anlaşma yapmaları gerekmektedir. Öğretmenlerin ders kitapları için önerilerini, yayınevlerinin özenle incelemesi ve ders kitaplarını güncellemesi beklenmektedir.

4. Alan yazına göre yabancı dil eğitiminde ders kitapları önemli bir yere sahiptir. Bu dersin uygulayıcıları öğretmenlere, ders kitapları seçiminde haklar verilmelidir.

5.3.2. Yeni Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. Bu araştırma devlet ve özel okullarda okutulan iki tane 3. sınıf İngilizce ders kitapları ve takımlarının niteliğine yönelik yapılmıştır. Gelecekte farklı sınıf düzeyinde okutulan kitaplara ilişkin değerlendirme çalışmalarına ilişkin araştırmalar yapılabilir.

2. Bu çalışmada devlet ve özel okullarda okutulan iki tane 3. sınıf İngilizce ders kitabı ve takımlarının niteliğini ortaya koymak için öğretmen görüşleri alınmıştır. Başka bir çalışmada öğrenci, veli, denetmen, yayınevi, grafik tasarımcıları, eğitim psikologlarının da görüşleri alınarak onların isteklerine yönelik ders kitabında aranan nitelikler tespit edilebilir.

3. Araştırmalara konu olacak yayınevlerinin kitapları kullanım öncesi, uygulama anı ve uygulama sonrası verileri karşılaştırılarak incelenebilir.

4. Anadili İngilizce olmayan ülkelerde ilkokullardaki İngilizce eğitimi ile Türkiye'deki ilkokullardaki İngilizce eğitimi ve ders kitaplarının karşılıklı değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılabilir.

5. Devlet ve özel okullarda görev yapan İngilizce öğretmenlerinin ders kitapları değerlendirme ilkeleri karşılaştırmalı şekilde incelenebilir.

6. Araştırmaya konu olan kitapların niteliği konusundaki öğretmen ve öğrenci görüşleri alınarak karşılaştırmalı değerlendirme yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Acat, B., Demirel, S. (2002). Türkiye’de Yabancı Dil Öğreniminde Motivasyon Kaynakları ve Sorunları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 31, 312- 329.
- Akdoğan, F. (2004). Yeni Projeler Işığında Erken Yaşta Yabancı Dil Öğretimi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 97-109.
- Ataseven, F. (1988). Değişen Sınıf İçi Öğretim Ortamları ve Şarkılarının Yabancı Dil Öğretiminde Araç Olarak Kullanılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3.
- Akış, S. (2006). A Comparative Study of Coursebook Evaluation and Selection Principles of EFL Teachers at State and Private Schools. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Arıkan, G. (2008). Textbook Evaluation in Foreign Language Teaching: Time for English, Grade 4 Teachers’ and Students’ Views. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Aslantürk, S. (2011). Anadolu Liselerinde Kullanılan Yeni İngilizce Öğretim Programı ve Ders Kitapları Hakkında Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi: Zonguldak İli Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Barışkan, C. (2010). Türkiye’de Hazırlanan İngilizce Ders Kitapları ile Uluslararası İngilizce Ders Kitapları Arasındaki Kültür Aktarımı Farkları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Baştürk, M. (2006). “ Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi” Demirel, Ö. & Kıröğlu, K.(Ed.). *Ders Kitaplarının Tarihçesi, (14-36) (2.Baskı)*, Ankara: Öğreti Yayıncılık.
- Batdı, V. (2010). Yabancı Dil Ağırlıklı Liselerde Okutulan İngilizce Ders Kitabının Etkili Kullanılabilmesi için Taşınması Gereken Özelliklere İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

- Bowles, M. (2000). A review of the Lexical Content and Its Treatment in Ministry-Approved Level-One EFL Textbooks Usend in Japanese Public Lower Secondary Schools. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Birmingham Üniversitesi.
- Budak, Y.(2000). Dün Bugün Bağlamında Yabancı Dil Öğretim Amaçlarına Disiplinler Arası Bir Yaklaşım. Milli Eğitim Dergisi, 3452, 146.
dghm.meb.gov.tr/yayinlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/146/budak.htm adresinden 27.08.2015 edinilmiştir.
- Büyüköztürk, Ş. vd. (2013). Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Pegem Akademi, Ankara.
- Ceyhan, E., Yiğit, B. (2005). Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi. (3.Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Cunningsworth, A. (1995). Choosing Your Coursebook. Oxford: Macmillan
- Çakmak, M. (2001). “Konu Analı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Yabancı Dil 4-8” Ataman (Ed.), *Yabancı Dil Öğretimi*,(1-8),Ankara: Nobel Yayınevi.
- Çakan, M. (2004).Öğretmenlerin Ölçme-Değerlendirme Uygulamaları ve Yeterlik Düzeyleri: İlk ve Ortaöğretim. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 37, 2, 99-114.
- Çelebi, M.D. (2006). Türkiye’de Anadili Eğitimi Ve Yabancı Dil Öğretimi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21,2.
- Çelik, Ş.N. (2011). Ortaöğretim İngilizce Ders Kitabı Breeze 9 Hakkında Öğrenci, Öğretmen ve Müfettiş Görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çiprut, R.B. (2011). İkinci Yabancı Dil Eğitimi Sorunsalı: İstanbul’daki Özel İlk Öğretim ve Lise Düzeyinde Yabancı Dil Eğitimine Bir Bakış. www.journals.istanbul.edu.tr adresinden 18.05.2015 tarihinde edinilmiştir.
- Çekin, A. & Gören, M.(2013). Dil Bilimi ve Kelime Semantiğinde Bazı Türkçe Kelimelerin Çeşitli Anlam Değişimleri. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Dergisi*, 2, 4. http://fenveteknik.org/ojs_evt/index.php/21YYEVT/article/download/49/47 adresinden 18.05.2015 tarihinde edinilmiştir
- Dellal, N.A. (2011). Çocuklara Yabancı Dil Eğitimi ve Dil Edinimi Nedir? Niçin? Nasıl? , (1.Baskı).Çanakkale: Çanakkale Kitaplığı Yayıncılık.

- Demir, S. (2008). An Evaluation of Thinking Skills in EFT Coursebooks at Primary and Secondary Levels: Teachers' Point of View. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Demirel, Ö. (2010). Eğitimde Program Geliştirme.(12.Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- _____ (2006). Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı. (10.Baskı) Ankara: Pegem Yayıncılık.
- _____ (1993). Yabancı Dil Öğretimi İlkeler Yöntemler Teknikler. (3.Baskı) Ankara: Usem Yayınları.
- Demirezen, M.(2003).Yabancı Dil ve Ana Dil Öğreniminde Kritik Dönemler. <http://www.antakyaatakoleji.k12.tr/downloadadresim/59988fbc36a22d1.pdf> adresinden 18.05.2015 tarihinde edinilmiştir.
- Demirkan, C. (2008). Yabancı Dil Öğreniminin Bireylerin Sosyal Yaşamına Etkisi: Isparta'da Öğretmenler Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta
- Doyran, E.,Y. (1997). İlköğretim 1.Sınıf Ders Kitaplarında Biçim-İçerik İlişkisi. <https://earsiv.anadolu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/.../126352.pdf>. adresinden 26.08.2015 tarihinde edinilmiştir.
- Duan, , D. (2013).Adaptability of the In-Use Textbooks to Studensts in Rural Junior Middle School in Genan, China, *ISSN:1916-4742*.
- Durukafa, G. (2000). “Ders Kitabı Analizi ve Analiz Ölçütleri” Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi. Çanakkale.
- Erdem, G. (2008). A Critical Evaluation of “Campus Life” in Terms of University First Year Studunts' and Instructors' Opinions and Expectations. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ergin, D.,D. (2008). İngilizcenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Bağlamında Ortaöğretim 10. Sınıf Öğrencilerinin Rastlantısal Ve Öğretim Yoluyla Sözcük Öğrenme Süreçlerine İlişkin Bir Uygulama. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Ertürk, H. (2013). An EFL Coursebook Evaluation: Unique 6, Teachers' and Students' Perspectives. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Freeman, D.L. (2000). Techniques and Principles in Language Teaching. (1.Baskı). Oxford University Press.
- Genç, A. (2002). İlk ve Ortaöğretim Okullarında Yabancı Dil Ders Kitabı Seçimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22,74-81
- Gevrekçi, M., Erol, M.Ş. (2001). "Konu Analı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Yabancı Dil 4-8", A.Ataman (Ed.), *İçerik*, (19-26), Ankara: Nobel Yayınevi.
- Hanbay , O. (2013). Çocuklarda Yabancı Dil Öğretimi. (1.Baskı), Ankara: Anı yayıncılık
- Işık, A. (2008). Yabancı Dil Eğitimimizdeki Yanlışlar Nereden Kaynaklanıyor? *Journal of Language and Linguistic Studies* , 4,2.
- İlter, B. & Er, S. (2007). Erken Yaşta Yabancı Dil Öğretimi Üzerine Veli ve Öğretmen Görüşler, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 1, 15.
- İnci, D.(2011). A Study on the Evaluation of Target Culture in EFL Coursebooks and Related Teachers Perspectives. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kabadayı, A. (2003). Öğrenci Merkezli Yabancı Dil Öğretim Modeli Tercih Ölçeği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5,1.
- Kabapınar, F. (2006). "Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi" Demirel, Ö. & Kiroğlu, K.(Ed.). *Öğrenme Anlayışlarının Işığında Ders Kitabı Hazırlama*, (223-246) (2.Baskı),Ankara: Öğreti Yayıncılık.
- Karakoç, C. (2007) . Okul Öncesi Eğitimde Ana Sınıfları İngilizce Dersi İçin Bir Öğretim Programı Önerisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Karasar, K. (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemi.(14. Baskı). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Khodabakhsh, M. & Sabzevari, H. (2014). Choose and Proper EFL Textbook: Evaluation of éskyline" Series. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 98, 989-967.

- Kılıç, A.,Seven, S. (2002). Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi.(2.Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Kırkgöz, Y. (2010). “Handbook for Teaching Foreign Languages to Young Learners in Primary Schoools” Haznedar, B. & Uysal, H. (Ed.). *Teaching English at Primary Education: From Poicy Planning to Practice*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Korkmaz, İ. (2009). A Descriptive Study on the Concepts of Culture and Multiculturalism in English Language Coursebooks. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Litz, D.R.A (2005). Textbook Evaluation and ELT Management a South Korean Case Study. *Asian EFL Journal*, 48.
- MEB (2011). Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları Ve Eğitim Araçları Yönetmeliği. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/27449_0.html adresinden 27.08.2015 tarihinde edinilmiştir.
- _____(1989). Ortaokul Ve Ortaöğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Ders Dışı Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik. mebk12.meb.gov.tr/meb_iys.../03/.../03101603_devynetmelii.docx adresinden 27.08.2015 tarihinde edinilmiştir.
- Mirici, İ.H. (2001). Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi (İlköğretim 4. ve 5. sınıflar örneği) (1.Baskı).Ankara: Gazi Kitapevi.
- Mukundan, J., Nimehchisalem, V., Hajimohammadi, R. (2011). Developing and English Course Language Textbook Evalutation Checklist: A Focus Group Study. *İnternational Journal of Hummanities and Social Science*,1,12,100-106.
- Nemati, A. (2009). Evaluation of an ESL English Course Book: A Step Towards Systematic Vocabulary Evaluation. *J Soc Sci*, 20 ,2,91-99.
- Oruç, N., Yavuz, B. (2013). Yabancı Dil Eğitiminde Ders Kitabı Seçimi. *Uluslar Arası Araştırmalar Dergisi*,6,27, 398-407.
- Özdemir, E. A. (2006). Türkiye’de İngilizce Öğreniminin Yaygınlaşmasının Nedenleri dergipark.ulakbim.gov.tr/mersinefd/article/download/.../5000003461 adresinden 18.05.2015 tarihinde edinilmiştir.

- Özdemir, F., E. (2007). An Evaluation of Time for English 4, the 4th Grade English Coursebook for Public Schools. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Paker, T. (2012). “Yabancı Dil Öğretiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı”, A.Sarıçoban& Z.M.Tavil (Ed.).*Yabancı Dil Öğretiminde Yöntem ve Yaklaşımlar, Materyal Uyarlama ve Materyal Kullanımının Önemi*, (159-184) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Rahman M. (2012). An Evaluation of English Writing Text and The Preparatory Year. *Academic Research International*, 2,2,ISSNNN-L:2223-9553.
- Reisoğlu, S. (1997).Yarının Türkiye’si ve Eğitim. *Milli Eğitim Sanat ve Kültür Dergisi*, 3089,134,273-380.
- Riasati, M.J. & Zare,P. (2010). Textbook Evalyatron: EFL Teachers’ Percpectives on “New Interchange”. *Studies in Literature and Language*, 1,8, 54-60.
- Richards, J.C. & Rodgers, T.S. (1986). Approaches and Methods in Language Teaching.Adescription and Analysis. (1.Baskı). Cambridge University Press.
- Samimy, K.K.&Rardin, J.P.(1994). Adult Language Learner’s Affective Reactions to Community Language Learning:A Descriptive Study.*Foreign Language Annals*, 2, 3, 379-390
- Sarıgöz, İ.,H. (2012). Methodological Development of Teaching English to Young Learners. *EKEV Akademi Dergisi*, 16,50,251-257.
- Şahin,Y.,Acar, Y. (2013). “Farklı Boyutlarıyla Yabancı Dil Öğrenimi ve Öğretimi” Şahin, Y. (Ed).,*Yabancı Dil Öğretiminde Yaygın Olarak Kullanılan Yöntemler*, (58-87) (1.Baskı).Konya: Eğitim Yayıncılık.
- Seçkin, H. (2011). İlköğretim 4.Sınıf İngilizce Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri, *Uluslar arası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8,12, 550-577.
- Shah, S.K. , Rafique, S., Shakir, A., Zahid, S. (2014). Textbook Evaluation of English for Academic Pupposes ,*British Counsel Research on Humanicites and Social Sciences*, 4, 7, ISSN:2224-5766.
- Solak, E. (2013). Finlandiya ve Türkiye’de İlkokul Düzeyinde Yabancı Dil Öğretimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6, 28, 296-301.

- Subaşı, G.(2015). “Grupla Dil Öğrenme Yöntemi” Bekleyen, N. (Ed.), *Dil Öğretimi*, (94-110), (1.Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Tatar, S. (2010). İngilizcenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Anadili İngilizce Olan ve Olmayan Öğretmenlerin Rolü, *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 27(2), 49-57.
- TDK(2015).Türkçesözlük. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&view=gts adresinden 01.03.2015 tarihinde edinilmiştir.
- Tekir, S. (2007). Lets Speak English 7 Ders Kitabının Değerlendirilmesi ve Tamamlayıcı Etkinliklerin Önerilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tok, H.,Arıbaş, S.(2008).Avrupa Birliğinde Uyum Sürecinde Dil Öğretimi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,9,15,205-227.
- Tosun, S. (2011). A Comparative Study on Evaluation of Turkish and English Foreign Language Textbooks from the Perspectives of Students and Teachers. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Uyanık, B. (2012). Unique 9 Ders Kitabının Milli Eğitim İngilizce Dersi Öğretim Programına Uygunluğu. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Yılmaz, E. (2012). Gender Representations in ELT Coursebooks: A Comparative Study. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Wen-Cheng, W., Chien-Hung, L. , Chung-Chieh, L. (2011). Thinking of the Textbook in the ESL/ EFL Classroom. *English Language Teaching*, 4, 2, 91-96.
- Williams, D. (1983). Developing Criteria for Textbook Evaluation. *ELT Journal*. 37,3,1-9

EKLER

Ek 1: Veri Toplama Aracı

Değerli Meslektaşım,

Bu ölçek elinizdeki 3. Sınıf İngilizce ders kitabı, çalışma kitabı ve kılavuz kitabına ilişkin görüşlerinizi almaya yönetmeliktir. Cevaplarınız yüksek lisans tezinde bilimsel amaçla kullanılacaktır. Başka bir amaç için bu sonuçlardan yararlanılmayacaktır. Lütfen size uygun ifadeyi (X) işareti ile işaretleyiniz. Vereceğiniz içten cevaplar ve yanıtsız madde bırakmamakta göstereceğiniz özen için teşekkür ederim.

Medine Özmen ALİCİ

Dicle Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Öğrencisi

Cinsiyetiniz: Kadın () Erkek ()
Çalıştığınız Kurum: Devlet () Özel ()

A. DERS KİTABI	KESİNLİKLE KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	KARARSIZIM	KATILYORUM	KESİNLİKLE KATILYORUM
1. Ders kitabının genel görünüşü öğrencileri öğrenmeye özendirir.					
2. Ders kitabının düzeni estetik ve kullanımını kolaylaştıracak şekilde tasarlanmıştır.					
3. Ders kitabında kullanılan yazı büyüklüğü (punto) ve biçimi öğrencilerin kolay okuyabileceği düzeydedir.					
4. Ders kitabında kullanılan görseller (resim,tablo ve şekiller) öğrencilerin ilgisini çekebilecek nitelikte olup uygun yerlerde kullanılmıştır.					
5. Ders kitabında, kitabın kullanımına ilişkin yeterli açıklama bulunmaktadır.					
6. Ders kitabında yer alan sözlük öğrencilerin kelime dağarcıklarını geliştirmelerine yardımcı olacak niteliktedir.					
7. Ders kitabında her konunun sonunda öğrencilerin bireysel çalışmalarına imkan veren kaynakça bölümü bulunmaktadır.					
8. Ders kitabı kaset CD gibi yeterli ücretsiz ek materyallerle desteklenmekte.					
9. Kitaptaki içerik öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verebilecek niteliktedir.					
10. Ders kitabının içeriği İngilizcenin kültürel özelliğini yansıtmaktadır.					
11. Ders kitabının içeriği gerçek yaşamda işe yarar					

niteliktedir.					
12. Ders kitabındaki okuma parçaları öğrencilerin yaş, gelişim özellikleri ve ilgilerine uygundur.					
13. Ders kitabındaki okuma parçaları öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarını karşılayacak niteliktedir.					
14. Kitapta öğrencilerin öğrenmelerini sağlayacak etkinliklere yer verilmiştir.					
15. Ders kitabındaki alıştırma/etkinlikler öğrencilerin gerçek durumlardaki iletişim becerilerinin gelişmesine desteklemektedir.					
16. Ders kitabındaki etkinlikler öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına uygundur.					
17. Ders kitabındaki etkinlikler gerçek yaşamda kullanılabilir niteliktedir.					
18. Ders kitabındaki etkinlikler yaratıcılığı destekleyecek niteliktedir.					
19. Ders kitabındaki etkinlikler öğrencilerin dört dil becerisini dengeli olarak geliştirmesine yardımcı olabilecek niteliktedir.					
20. Ders kitabındaki dilbilgisi yapıları, basitten karmaşığa, kolaydan zora doğru verilmiştir.					
21. Ders kitabındaki dilbilgisi konuları, daha önce öğrenilen konularla ilişkilendirilerek verilmektedir.					
22. Ders kitabında öğrencilerin İngilizce dinleme becerisinin gelişmesini destekleyen yeterli etkinlik/alıştırmaya yer verilmiştir.					
23. Ders kitabında öğrencilerin İngilizce konuşma becerisinin gelişmesini destekleyen yeterli etkinlik/alıştırmaya yer verilmiştir					
24. Ders kitabında öğrencilerin İngilizce okuma becerisinin gelişmesini destekleyen yeterli etkinlik/alıştırmaya yer verilmiştir.					
25. Ders kitabında öğrencilerin İngilizce yazma becerisinin gelişmesini destekleyen yeterli etkinlik/alıştırmaya yer					

verilmiştir					
26. Ders kitabında kelimelerin anlamlı ilişkiler içinde öğrenilmesini destekleyici farklı etkinliklere yer verilmiştir. (Örneğin eş anlamlı- zıt anlamlı olma durumlarına, isim, sıfat ve fiil hallerine ya da farklı sözcüklerle kullanım sıklıklarına göre sınıflandırma/ilişkilendirme gibi)					
27. Ders kitabında kelimelerin telaffuzlarını kolaylaştıracak etkinliklere alıştırmalara yer verilmiştir.					
B. ÖĞRETMEN KİTABI					
28. Öğretmen kitabının düzeni estetik kullanımını kolaylaştıracak şekilde tasarlanmıştır.					
29. Öğretmen kitabında öğretmenlerin araştırma yapmalarına imkan veren kaynakça bölümü bulunmaktadır.					
30. Kitapta, ders kitabının kullanımına ilişkin yeterli açıklama bulunmaktadır.					
31. Kitapta her ders için öğretmenlere yardımcı olabilecek yöntem bilgisi bulunmaktadır.					
32. Kitapta, öğretmenlere kaynaklık yapacak yeterli ek alıştırma bulunmaktadır					
33. Kitapta, öğretmenlere İngilizcenin kültürel özellikleri ile ilgili yardımcı olacak gerekli açıklamalar bulunmaktadır.					
34. Kitap, öğrencilerin derse katılmalarının sağlanmasında öğretmene yardımcı olmaktadır.					
35. Öğretmen kitabı, öğretmenlerin öğrenim becerilerini geliştirmelerine yönelik güven kazanmaları konusunda öğretmene rehberlik etmektedir.					
36. Kitapta her bölüm için süreç değerlendirme testlerine yer verilmektedir.					
37. Öğretmen kitabında, derste uygulamarın (öğretme- öğrenme etkinliklerinin ne derece işe yaradığının) değerlendirmesine yönelik faydalı öneriler bulunmaktadır.					
38. Öğretmen kitabında, öğrenci başarısının					

değerlendirilmesine yönelik faydalı öneriler bulunmaktadır.					
C. ÇALIŞMA KİTABI					
39. Çalışma kitabının düzeni estetik ve kullanımı kolaylaştıracak şekilde düzenlenmiştir.					
40. Kitapta, öğrencilere verilen yönergeler anlaşılabilir bir dille yazılmıştır.					
41. Çalışma kitabındaki araştırmalar/etkinlikler öğrencilerin gelişim ve öğrenme özellikleri için uygundur.					
42. Kitaptaki etkinlikler öğrencilerin ilgisini çekebilecek özelliktedir.					
43. Çalışma kitabındaki araştırmalar/etkinlikler öğrencilerin öğrenme isteklerini artırarak derse güdülenmelerini sağlamaktadır.					
44. Çalışma kitabında öğrencilerin iletişim becerilerinin gelişmesini destekleyen gerçek durumlara dayalı araştırmalara yer verilmiştir.					
45. Çalışma kitabında öğrencileri yaratıcı cevaplar vermeye yönlendiren araştırmalar/etkinlikler bulunmaktadır.					
46. Çalışma kitabında öğrencilerin öğrendiklerinin kalıcılığını sağlayan yeterli araştırmalar/etkinliklere yer verilmiştir.					
47. Çalışma kitabındaki araştırmalar öğrencilerin dört dil becerisini dengeli olarak geliştirmesine yardımcı olabilecek niteliktedir.					
48. Çalışma kitabında kelime öğrenimini kolaylaştıracak yeterli sayıda çeşitli etkinliklere yer verilmiştir.					

Ek 2: Araştırma İzni

T.C.
DIYARBAKIR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 30769799/605/5524593.2.814377
Konu: Araştırma İzni

20/11/2014

DİCLE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)
DIYARBAKIR

İlgi : 24.02..2015 tarih ve 2404 sayılı yazımız.

Üniversitenizin Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi Medine ÖZMEN ALICI'nın "İlkokul 3.Sınıflarda Okutulan İngilizce Ders ve Yardımcı Ders Kitapları Hakkında Öğretmen Görüşlerinin Etkisi" adlı anket çalışması Araştırma ve Değerlendirme Komisyonumuz tarafından incelenmiş olup Diyarbakır Merkez ilçelerinde bulunan ilkokullarda yapılacak bilimsel çalışmalarının, gönüllülük esası gözönünde bulundurularak ve eğitim öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde uygun görüldüğü ile ilgili, Valilik Makamından alınan 13.03.2015 tarih ve 2787835 sayılı onay örneği ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Yılmaz YILDIZ
Müdür a.
Millî Eğitim Müdür Yardımcısı

EKİ:

- 1- Onay Yazısı (1 Sayfa)
- 2- Araştırma-Değerlendirme Formu ve Ekleri (7 Sayfa)

Güvenli Elektronik İmza
Aslı ile Aynıdır.

16.03.2015

(Signature)
Orhan ÇAKIR

Mehmet Akif ERSOY Cad. Yenişehir/DIYARBAKIR
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr
e-posta: istatistik21@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Semra ÇAKIR- Memur
Tel: (0 412) 226 58 50
Faks: (0 412) 226 58 28

T.C.
DİYARBAKIR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Araştırma Ve Değerlendirme Formu

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Medine ÖZMEN ALICI
Kurum / Üniversitesi	Dicle Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	Diyarbakır İl Merkez İlçelerine bağlı ilkokullara Yönelik
Araştırma Konusu	"İlkokul 3.sınıflarda okutulan İngilizce Ders ve Yardımcı Ders Kitapları Hakkında Öğretmen Görüşlerinin Etkisi"
Kurum / Üniversitesi onayı	Var
Araştırma /Proje / Ödev / Tez Önerisi	Tez Önerisi
Veri Toplama Araçları	Anket
Görüş İstenilecek Birim / Birimler	
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
İlgi: Milli Eğitim Bakanlığı'nın 07/03/2012 tarihli ve 3616 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve uygulama Genelgesi. Genelgenin ilgili maddeleri gereğince yapılan incelemede, araştırma başvurusu olması gereken nitelikler açısından incelenmiş olup araştırmanın 2014-2015 eğitim öğretim yılını aksatmayacak şekilde yapılmasına oy birliği ile karar verilmiştir.	
Komisyon Kararı	Oy birliği ile alınmıştır.
Muhalef Üyenin Adı ve Soyadı:	Gerekçesi;
.....	
.....	

KOMİSYON 9./03/2015

Komisyon Başkanı
Mehmet Gergin UÇAR

Üye
Ali KOCAN

Üye
Hakan KARATAŞ

Üye
Bülent GÖKOT

Ek 3: Özgeçmiş**ÖZGEÇMİŞ**

Adı-Soyadı: Medine ÖZMEN ALİCİ

Doğum Yeri ve Tarihi: Diyarbakır–1987

Yabancı Dil: İngilizce

Öğrenim Hayatı: 2012-Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

2010- Dokuz Eylül Üniversitesi Edebiyat Fakültesi

Amerikan Kültür ve Edebiyatı

İş Hayatı: 2010-Karaçalı İlkokulu

2013-Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği İlkokulu

İletişim: medineozmen_21@hotmail.com